

Feasibility of Adopting an Expandable Business Reporting Language: The Perspective of Financial Employees

Mohammadreza Mehrabanpour*

Assistant Professor, Department of Accounting and Finance, Faculty of Management and Accounting, Farabi campus, University of Tehran, Qom, Iran. Mehrabanpour@ut.ac.ir

Ali Rahmani

Professor, Department of Accounting, Faculty of Social and Economic Sciences, Al-Zahra University (S), Tehran, Iran. rahmani@alzahra.ac.ir

Farhad Mirblok

PhD Candidate in Accounting, Faculty of Management and Accounting, Kish Campus, University of Tehran, Kish, Iran. fmirblouk@gmail.com

Abstract

Purpose: The purpose of the present research is the feasibility of adopting the expandable business reporting language in holding companies from the perspective of financial staff to improve financial reporting in Iran.

Method: First by examining the background of the research by metasynthesis method and by using the three-part model of technology, organization and environment in order to identify the effective indicators on each of the elements of the feasibility of adopting an expandable business reporting language, a list of influential and important indicators in Each of the technological, organizational and environmental dimensions is determined. After the initial classification, a spectrum questionnaire for the feasibility of adopting the extensible business reporting language with the fuzzy Delphi method among the three main pillars of the extensible business reporting language, using the fuzzy Dimetal technique to achieve a more detailed analysis in investigating the cause and relationship A link between each of the pillars that experts and specialists have completed.

Results: The feasibility of adopting a developing business reporting language from the perspective of financial staff in holding companies was done using the three-part technological, organizational and environmental model.

Conclusion: Finally, the analysis showed that, from the technological aspect, it is possible to use an expandable commercial reporting language in holding companies, and from the organizational aspect, the benefits of saving time and increasing the speed of work for the holding companies, and from the benefit aspect - The cost is useful for the organization and finally, from the environmental aspect, it is an advantage factor in the leading holding companies.

Contribution: Expandable commercial reporting language is a new technology for transparent exchange of financial and commercial reporting data, which can lead to reduction of agency costs and improved decision making of information users worldwide with a common language and specific format.

Keywords: Commercial Extensible Reporting Language, Holding Companies, Fuzzy Delphi, Three-Part Model of Technology, Organization and Environment.

Research Article

Cite this article: Mehrabanpour, Rahmani & Mirblok (2024) Feasibility of Adopting an Expandable Business Reporting Language: The Perspective of Financial Employees, *Journal of Financial Accounting Knowledge*, Vol.11, NO.1, Spring, 31-61.

DOI: 10.30479/jfak.2024.19629.3145

Received on 1 December, 2023 Accepted on 10 March, 2024

© The Author(s).

Publisher: Imam Khomeini International University.

Corresponding Author: Mohammadreza Mehrabanpour (Mehrabanpour@ut.ac.ir)

امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر: دیدگاه کارکنان مالی

محمد رضا مهربان پور *^{id}

استادیار، گروه حسابداری و مالی، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشکدگان فارابی دانشگاه تهران، قم،
ایران. mehribanpour@ut.ac.ir

علی رحمانی^{id}

استاد، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران. rahmani@alzahra.ac.ir

فرهاد میربلوک

دانشجوی دکتری حسابداری، دانشکدگان کیش دانشگاه تهران، کیش، ایران. fmirblouk@gmail.com

چکیده

هدف: در پژوهش پیش رو هدف، بررسی امکان پذیرفتن گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری در شرکت‌های هلدینگ از دیدگاه کارکنان مالی جهت بهبود گزارشگری مالی در ایران است.

روش: در این پژوهش، ابتدا با بررسی پیشینه تحقیق به روش متاسنتز و با استفاده از مدل سه بخشی فناوری، سازمانی و محیطی شاخص‌های مؤثر بر هریک از ارکان امکان پذیرفتن گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری شناسایی شد. سپس فهرستی از شاخص‌های تأثیرگذار و پراهمیت در هریک از ابعاد فناوری، سازمانی و محیطی تعیین شد. پس از دسته‌بندی اولیه، یک پرسش‌نامه طیفی برای بررسی امکان پذیرفتن گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری با روش دلفی فازی میان سه رکن اصلی زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، با استفاده از تکنیک دیمتل فازی برای دستیابی به تحلیل دقیق‌تر در بررسی روابط علت و معلولی بین هریک از ارکان که خبرگان و متخصصان، آنها را تکمیل کرده‌اند، ارائه شد.

یافته‌ها: امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر از دیدگاه کارکنان مالی در شرکت‌های هلدینگ با استفاده از مدل سه بخشی فن‌آوری، سازمانی و محیطی انجام گرفت.

نتیجه‌گیری: در نهایت، تحلیل‌ها نشان داد که از بعد فناوری، استفاده زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر در شرکت‌های هلدینگ امکان‌پذیر بوده و از بعد سازمانی، برای شرکت‌های هلدینگ فواید صرفه‌جویی در زمان و افزایش سرعت انجام کار و از بعد منفعت-هزینه برای سازمان مفید بوده و در نهایت از بعد محیطی به عنوان عامل مزیتی در پیشرو بودن شرکت‌های هلدینگ است.

دانش‌افزایی: امروزه تحولات شگرفی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات رخ داده‌است. زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر یک فناوری نوین برای مبادله شفاف داده‌های گزارشگری مالی و تجاری است که می‌تواند در سراسر جهان با زبانی مشترک و فرمتی خاص، منجر به کاهش هزینه‌های نمایندگی و بهبود تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان اطلاعات گردد.

واژگان کلیدی: زبان گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری، شرکت‌های هلدینگ، دلفی فازی، مدل سه بخشی فناوری، سازمانی و محیطی.

مقاله پژوهشی

*استناد: مهربان پور، رحمانی و میربلوک (۱۴۰۳): امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر: دیدگاه کارکنان مالی، فصلنامه علمی دانش حسابداری مالی، مقاله پژوهشی، دوره ۱۱، شماره ۳، پیاپی ۴۰، بهار ۱۴۰۳، ۳۱-۶۱
تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۹/۱۰ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۲/۱۲/۲۰

ناشر: دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) © حق مؤلف نویسندگان

۱- مقدمه

گزارشگری مالی ابزاری جهت برقراری ارتباط میان سرمایه‌گذاران و عوامل بازار و مدیران و مالکان شرکتها است و برای انتقال اطلاعات مالی شرکت به ذی‌نفعان داخل و خارج شرکت مورد استفاده قرار می‌گیرد (اروین و همکاران، ۲۰۲۱: ۳۰۵). هدف اصلی گزارشهای مالی ارائه اطلاعات مناسب در مورد وضعیت مالی شرکتها به استفاده‌کنندگان این گزارشها در جهت اتخاذ تصمیمات صحیح است. زمانی که گزارشهای مالی بتوانند این هدف را برآورده کنند از کیفیت لازم برخوردار خواهند بود. پژوهشهای قبلی اشاره نموده‌اند که ارائه گزارشات مالی کیفی میتواند آثار اقتصادی ویژه‌ای مانند افزایش میزان کارایی سرمایه‌گذاری را به دنبال داشته باشد (لطفی و دلشاد، ۱۴۰۰: ۷۸؛ شایسته و همکاران، ۱۴۰۱: ۹۰). گزارشات مالی کیفی به این معنی است که تا چه اندازه گزارشات مالی اقتصاد پایه شرکت را به طور منصفانه نشان می‌دهند (بذرافشان و محمودی، ۱۴۰۲).

سازمان بین‌المللی ایکس‌بی‌آرال، زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر را چارچوبی مبتنی بر زبان نشانه‌گذاری توسعه‌پذیر تعریف کرده که به منظور ایجاد، تبادل و تحلیل اطلاعات گزارش-های مالی شامل صورت‌های مالی سالانه و فصلی، اطلاعات عمومی و برنامه‌حسابرسی، در معرض استفاده زنجیره تأمین اطلاعات کسب‌وکار بین‌المللی قرار می‌گیرد (هوفمن، ۲۰۰۶). زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر را می‌توان استاندارد جهانی برای تبادل اطلاعات کسب-وکار دانست که امکان درک و پردازش اطلاعات به وسیله رایانه‌ها را فراهم می‌کند. در واقع، این زبان یکی از شاخه‌های زبان ایکس‌ام‌ال است که برای گزارشگری نتایج مالی و تجاری از طریق شبکه گسترده جهانی توسعه یافته است (استارد، ۲۰۰۷: ۶۸). زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به تهیه‌کنندگان اطلاعات اجازه می‌دهد که از طریق عنوان‌بندی، به نحوه ارائه اطلاعات ساختار دهند. برخی نیز معتقدند که استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر موجب یکنواخت شدن محتوای گزارش‌های تجاری نیز خواهد شد (واگن هوفر، ۲۰۰۳: ۲۶۳). انجمن حسابداران رسمی امریکا برای سال‌های متوالی به دلیل انعطاف‌پذیری، راحتی استفاده و به موقع بودن گزارشگری مالی در قالب زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، آن را در فهرست ۱۰ فناوری برتر خود قرار داده است. این درحالی است که با توجه به رسوایی‌های مالی سالهای اخیر و در پی آن تصویب قوانین و مقررات سخت‌گیرانه تر از سوی مقام‌های ذی‌صلاح، محیطی ایجاد شده است که در آن می‌توان کیفیت اطلاعات را از طریق به کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، بهبود بخشید. برای مثال، اگر انرون، صورت‌های مالی خود را با استفاده از این زبان منتشر می‌کرد، تشخیص اینکه ارقام گزارش شده مربوط به درآمدها، جریانهای نقدی عملیاتی، سود و نرخ‌های رشد شرکت با میانگین‌های صنعت مربوط تناسبی نداشتند، برای مقام‌های ذی‌صلاح راحت‌تر می‌شد و کمیسیون بورس و اوراق بهادار می‌توانست

با دادن هشدارهای لازم به ذینفعان، روند بازرسی انحراف‌های مشاهده شده را سرعت بخشد (مک‌نامر، ۲۰۰۳: ۶۲). هدف اولیه این زبان گزارشگری تسهیل تهیه، انتشار، تبادل و تحلیل اطلاعات تجاری است. زبان گزارشگری می‌تواند انواع گوناگون گزارشگری مالی (از جمله گزارشگری مالیاتی) را براساس طیف وسیعی از استانداردها و معیارها (از جمله قوانین و مقررات مالیاتی) تهیه و در یک قالب یکسان، ارائه کند. در دهه‌های اخیر، زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به صورت گسترده از جانب نهادهای گوناگون پیاده‌سازی شده است. این ابزار نوین گزارشگری، قابلیت فراهم کردن زمینه گزارشگری مالی مستمر را دارد که باعث افزایش دقت در گزارشگری برخط گزارش‌های مالی شود. این زبان گزارشگری، اقدام‌های مربوط به تهیه، انتقال، تحصیل و تحلیل اطلاعات حسابداری و تجاری را آسانتر کرده است. افزون بر این، زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، دارای قابلیت ارائه اطلاعات موردنیاز برای ارزیابی به‌هنگام از سوی حساب‌رسان مستقل نیز می‌باشد (رچتمن، ۲۰۰۴: ۳۰۱).

دستیابی به رشد بلندمدت و مداوم اقتصادی، نیازمند تجهیز و تخصیص بهینه منابع در سطح اقتصاد ملی است، این مهم بدون کمک بازارهای مالی به سهولت امکان‌پذیر نخواهد بود. در یک اقتصاد سالم، وجود سیستم مالی کارآمد در توزیع مناسب سرمایه و منابع مالی نقش اساسی دارد. یکی از ساختارهای موثر در هر اقتصاد به منظور دستیابی به اهداف رشد و توسعه، شرکت‌های هلدینگ یا بنگاه‌های مادر هستند. این بنگاه‌ها با منطبق ارزش‌افزایی شکل گرفته و این ارزش از رابطه بین کسب‌وکارهای زیرمجموعه با بنگاه مادر یا با یکدیگر ایجاد می‌شود. شرکت‌های هلدینگ امروزه بخشی از بازارهای مالی متعارف و با اهمیت در بسیاری از کشورها به‌خصوص ایران را شکل می‌دهند. این شرکت‌ها از بازیگران اصلی اقتصاد به‌شمار می‌روند و برای دستیابی به کارآیی و اثربخشی و نیل به اهداف تعیین‌شده و نیز دستیابی به حداکثر ارزش و اثرگذاری بر اقتصاد کشور، نیازمند پایش و نظارت مستمر بر واحدهای تابعه خود بوده تا در صورت لزوم اقدامات اصلاحی را انجام دهند و بتوانند در محیط رقابتی به فعالیت خود ادامه دهند. حال از مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی این شرکت‌ها در ایران برای تحقق این امر، عدم درک اهمیت موضوع از طرف مدیران ارشد، فقدان یک سیستم جامع به روز و مکانیزه، برخورد غیر علمی با موضوع و فقدان تخصص کافی افراد برای ارزیابی واحدهای تابعه در این هلدینگ‌ها است (کامران زاده و همکاران، ۱۴۰۰: ۳۹۰). این پژوهش برای نخستین بار، با تاکید بر ابزار انتقال اطلاعات هلدینگ در سه بعد درون سازمانی، برون سازمانی و بین‌المللی از حیث کیفیت پاسخگویی شرکت‌های فرعی و فرایند تصمیم‌گیری مدیران ارشد شرکت هلدینگ، به استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر جهت بهبود گزارشگری یکپارچه هلدینگ‌ها در ایران پرداخته است در حالیکه در پژوهش‌هایی که تاکنون انجام شده به اهمیت و نقش زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر در راستای بهبود گزارشگری هلدینگ‌ها، پرداخته است. از این

روی با دقت به شناخت خلا دانشی موجود در این زمینه، تحقیق پیش روی به ارایه الگوی بکارگیری این زبان گزارشگری نوین جهت بهبود گزارشگری یکپارچه هلدینگ‌ها در ایران پرداخته است. بر این اساس، نتیجه‌های این تحقیق که از جمع‌آوری شواهد تجربی و نظری در این زمینه است کسب شده، می‌تواند به افزایش و بالابردن غنای ادبیات کنونی در این رشته کمک نماید و با توجه به اهمیت و ضرورت موضوع، به عنوان یک پژوهش کاربردی مورد توجه و استفاده قرار گیرد. مساله اصلی پژوهش، ارایه الگوی بکارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر جهت بهبود گزارشگری یکپارچه شرکت‌های هلدینگ از دیدگاه کارکنان مالی است.

۲- مبانی نظری

مفهوم گزارشگری تحت وب و روندهای نوظهور سیستم‌های فناوری اطلاعات و نقش آن در گزارشگری مالی و بین‌الملل

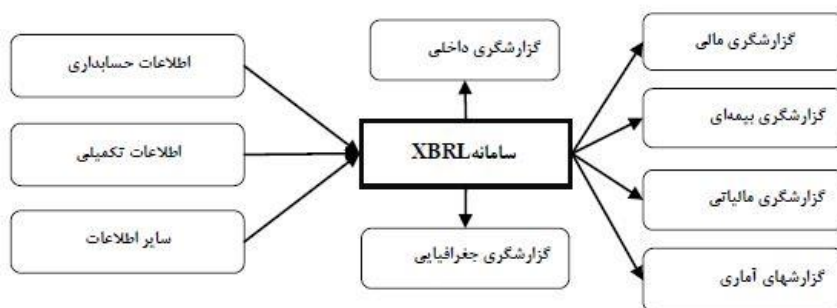
ظهور تحت وب باعث شد شرکت‌ها در استراتژیهای افشا و انتشار اطلاعات خود تجدید نظر کنند، زیرا تحت وب نسبت به ابزارهای سنتی در نحوه ارائه و تنوع محتوای اطلاعات، انعطاف پذیری بیشتری دارد. به عنوان نمونه تحت وب سایت بسیاری از شرکتها برای استفاده کنندگان امکان تعامل پرسش و پاسخ را فراهم می‌کند، یا به آنها اجازه دسترسی به ویدئوهای شرکت گزارشهای مدیران شرکت برای تحلیل گران مالی را می‌دهند. همچنین تحت وب امکان ارائه اطلاعاتی پیش از اطلاعات قابل ارائه در روش سنتی را برای شرکتها فراهم می‌آورد. چنین بستری موجب می‌گردد که رابطه مباشرت مدیران شرکت با سهامداران، مستقیم‌تر، پویاتر و به صورت تعاملی (پرسش و پاسخ) در آید. اینترنت توانایی تحول گزارشگری مالی را دارد و شرکتها می‌توانند همزمان با گزارش‌های سنتی سالانه خود اطلاعات مالی و غیرمالی اختیاری دیگری را در شکلهای مختلف گزارش کنند (کورمیر و همکاران، ۲۰۰۹: ۱۵). مبنای تئوریک استفاده از اینترنت برای گزارشگری مالی را میتوان مفهوم عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیریت و مالکان شرکت دانست. یکی از عوامل موثر بر عدم اطمینان سرمایه‌گذاران عدم تقارن اطلاعاتی است. امروزه شرکتها به سازوکارهایی از قبیل گزارشگری مالی تحت وب به منظور کاهش اثرات منفی عدم تقارن اطلاعاتی، کاهش هزینه‌های نمایندگی کاهش هزینه‌های سرمایه و افزایش ارزش شرکت اندیشیده‌اند. اینترنت این امکان را به وجود می‌آورد که سرمایه‌گذاران و ذی‌نفعان معمولی شرکت به اطلاعاتی دسترسی پیدا کنند که در صورت نبود اینترنت تنها در اختیار افراد خاصی از قبیل تحلیل گران، مالی کارمندان شرکت و نشریات مالی قرار داشت (گری و همکاران، ۲۰۰۲: ۳۸۰).

مفهوم زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر

زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به منظور ایجاد و تبادل و تحلیل داده‌های گزارشهای مالی از جمله صورت‌های مالی سالیانه و فصلی و داده‌های عمومی و برنامه‌های حسابرسی در مواجهه و معرض بهره‌گیری از زنجیره تامین داده‌های کسب و کار بین‌المللی قرار می‌گیرد. بر مبنای این گزارش می‌توان بیان کرد کشورهای دانمارک، انگلستان، سوئیس، آمریکا، ژاپن کره جنوبی استرالیا، چین از کشورهای پیشران در این حیطه می‌باشند (هو و کاین، ۲۰۱۸: ۵۹). در اینگونه زبان گزارشگری اطلاعات مربوط به مفاهیم در چهارچوب پرونده‌های متنوع زبان نشانه‌گذاری توسعه‌پذیر اندوخته شده و توسط نرم افزارهای به خصوصی که شبیه دستگاه بارکدخوان عمل می‌نماید. اکتشاف، استخراج و بازیابی مفاهیم‌ها انجام می‌گردد. می‌توان بیان نمود محتوای بارکدها ویژه کاربرهای عادی قابل درک و فهم نمی‌باشد از این جهت ویژگی استاندارد بودن این زبان سبب شده است که نرم افزارهای متفاوت و متنوع آنها را پشتیبانی کند و داده‌های پرونده‌های آن را جدا از مفاهیم‌های در برگیرنده پردازش کند. همانطور که مشتریان فروشگاه در انتها یک صورت حساب یا فاکتور قابل درک و ملموس چاپ شده دریافت می‌نمایند. کاربرهای سامانه‌هایی که بر اساس زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر هستند هم به گزارش‌های قابل فهم دست پیدا می‌کنند (کرمی و همکاران، ۱۳۹۷: ۶۱).

استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر یک رویه استاندارد جهانی می‌باشد که تبادل اطلاعات و به ویژه گزارشگری مالی را در همه جهان مورد تحول قرار داده است. این استاندارد شکاف بین سیستم‌های سازمانی را پاک کرده و موجب افزایش کارایی و اثربخشی سازمان می‌گردد و تأثیر به خصوصی بر روی روش انجام کسب و کارها و شیوه گزارش‌دهی جای می‌گذارد. زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر جایگزین قرار دادن داده‌های مالی در چهارچوب یک متن صفحه استاندارد تارکده یا متن جایی به منظور هر یک از اقلام داده‌ها به صورت ویژه برچسبی مشخص ارائه می‌کند که بوسیله کامپیوتر قابل بازخوانی می‌باشد. رایانه‌ها قادر به شناسایی متن داده‌های زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر تجزیه و نیز تحلیل ذخیره و تبادل آنان با دیگر کامپیوترها بوده و میتوانند داده‌ها را به شکل‌های مختلف و به شکل اتوماتیک به استفاده‌کنندگان نمایش دهند با بهره‌گیری از برچسب‌های زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر پردازش اطلاعات بوسیله نرم افزارهای رایانه‌ای به شکل خودکار انجام گرفته و از رویه‌های پرهزینه و دشوار ثبت دوباره در سیستم اجتناب می‌گردد این زبان شتاب پردازش اطلاعات مالی را به شکل چشمگیری فزونی یافته و به کمک و مساعدت کنترل خودکار اطلاعات گمان وجود خطا را کم می‌کند (عبداللهی و یعقوبی، ۱۳۹۳: ۱۵۱). موسسات و شرکت‌ها می‌توانند به منظور صرفه‌جویی در هزینه

هایشان و فزونی کارایی عملیات گرد آوری و گزارش دهی داده های مالی از زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر بهره گیری نمایند. بدین شکل استفاده کنندگان از این داده ها سرمایه گذاران تحلیلگران موسسات مالی و مراجع قانونی در هر قسمت از دنیا میتوانند وضعیت های مالی را به همراه با آخرین تغییرات مشاهده و نیز تجزیه و تحلیل کنند. شیوه کارکرد زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر به این صورت می باشد که داده ها را از سیستم حسابداری داده های تکمیلی و منبع های ثانویه می گیرد و پس از ذخیره شدن در پایگاه داده در چهارچوب فایل‌های زبان نشانه‌گذاری توسعه‌پذیر می باشد. پردازش و خروجیها را بر مبنای نیاز مصرف کنندگان مختلف و به صورت انعطاف پذیری در اختیار آنان قرار میدهد که صورت ساده شده آن در زیر به نمایش گذاشته شده است (سازمان بین المللی زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، ۲۰۱۸: ۷۳).

شکل ۱- فرایند کارکرد زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر

مهم‌ترین پذیرندگان زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر

سازمان بین المللی در وبسایت خود به لیستی ۱۹ موردی از بکارگیرندگان زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به دسته بندی کشور، سازمان، تعداد، واژه نامه، شرکت و گونه زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر استفاده شده منتشر نموده است که جدول زیر ۱۰ مورد اول منتشره را پس از خلاصه سازی نشان می دهد. همانطور که در جدول (۱) دیده شده در بعضی کشورها مثل آمریکا و انگلستان بیشتر از یک سازمان بکارگیرنده وجود دارد. از سویی واژه نامه های متنوع و مختلفی در سطح جهان و بلکه در سطح یک کشور مانند (کشور آمریکا) بکارگرفته میشود. مطلب حائز توجه، سایر تنوع های نوع زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر مورد بکارگرفته شده می باشد که در ستون آخر به نمایش آمده است. موارد گفته شده میتواند به عنوان روشن کننده مسیر دیگر کشورها و سازمانها (مانند کشور ایران) به منظور بهره گیری از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر باشد. تعداد فراوانی شرکت های استفاده کننده هر واژه نامه (تکسونومی) نشان دهنده یکپارچگی تکسونومی زیربنا می

باشد. هرچند که این امر مانع انعطاف پذیری گزارشگری تجاری نمی گردد (کرمی و همکاران، ۱۳۹۷: ۵۸).

جدول ۱- مهم ترین سازمان های بکارگیرنده زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر

نوع XBRL	تعداد شرکت بکارگیرنده	بکارگیرندگان	کشور	واژه نامه	سازمان بکارگیرنده
Open filing with	7000 public company filers	US Public Companies	USA	US GAAP	SEC Interactive Data
Open Filing	Federal government, 26 States and 5570 municipalities	Brazilian government entities	Brazil	XBRL GL,SICONFI Taxonomy	Project SICONFI
Closed Filing	Filing entities	Islamic Banks	Indonesia	Sharia Taxonomies	Bank Indonesia Islamic Banking Regulatory Reporting System
Closed Filing	400000 companies	Belgian companies	belgium	Belgian taxonomies	NBB Annual Financial Statement
XBRL filing	210000 companies	Danish Companies	denmark	Danish taxonomies	Danish Business Authority
Open Filing	-270 companies	Chilean Listed Companies UAE Companies & Brokers	chile	IFRS taxonomies	SVS Listed Company Filing
Closed Filing	250 companies	UAE Listed Companies & Brokers	United Arab Emirates	IFRS taxonomies	ESCA Securities Filing
Closed Filing	6900 filers	US Banks	USA	---	FFIEC Call Reports
XBRL Open Filing	2.2 million filers	UK Corporations	UK	UK taxonomies	HMRC Corporate Tax Returns
XBRL Open Filing	1.5 million filers	UK Corporations	UK	UK taxonomies	Companies House Financial Statement Filing

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در عصر کنونی تحولات بی نظیری در حیطه فناوری اطلاعات اتفاق افتاده است و پیشرفت های آن توسعه یافته است، به صورتی که تغییرات بسیاری در حیطه های مختلف ایجاد نموده است. از دیگر سو فراگیری حجم عملیات و نیز پیچیده تر شدن داده ها، انجام درست امور را دشوار نموده است اما از سوی دیگر، فناوری های نوین از جمله زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر با سرعت بالا در پردازش و تحلیل اطلاعات، به روز بودن، امکان مبادله الکترونیکی اطلاعات، ارایه اطلاعات باکیفیت بالا، فراهم نمودن امکان مقایسه اطلاعات و قیمت ارزان و رو به کاهش، پاسخگویی و تصمیم گیری درست را تسهیل نموده است. لذا وجود این موارد، استفاده از فناوری اطلاعات را ضروری ساخته است. همچنین با ظهور پدیده های دولت الکترونیک در سازمان های دولتی، دیگر نیازی به توجیه ضرورت استفاده و بهره گیری از فناوری اطلاعات در دنیای امروز و به خصوص عصر کنونی نخواهیم داشت و حسابداری نیز ناگزیر است در به کار بردن و استفاده از تمام یا برخی از روش های نوین همچون زبان

گزارشگری تجاری توسعه پذیر در ارایه خدمات و وظایف خود است. بنابراین پژوهش‌هایی در این زمینه برای شناخت فناوری‌های نوین زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر و آشنایی با نحوه بکارگیری آنها در حسابداری به گونه‌ای که موجب ارتقای حرفه و پیشرفت دانش شوند، لازم و ضروری به نظر می‌رسد. علاوه بر نوین بودن زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر، مهم‌ترین دلیلی که انجام این پژوهش را ضروری می‌سازد، نقش و اهمیت شرکت‌های هلدینگ در اقتصاد کشور، لزوم شفافیت اطلاعاتی به منظور دستیابی به اطلاعات قابل اتکاء و به موقع جهت تصمیم‌گیری مدیران هلدینگ می‌باشد. همانطور که قبلاً بیان شد روش‌های فعلی در گزارشگری یکپارچه هلدینگ در ایران پاسخگوی نیازهای مدیران ارشد سازمان، کارشناسان و تصمیم‌گیران جهت انجام تصمیمات به موقع و باکیفیت نمی‌باشد، لذا تلاش در راستای بهبود گزارشگری یکپارچه هلدینگ در ایران ضروری به نظر می‌رسد و انجام این پژوهش در همین راستاست (ابوحمره، ۱۳۹۷: ۲۲۰).

چارچوب نظری، مدل امکان‌سنجی زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر در شرکتهای هلدینگ با استناد به مدل سه بخشی فن آوری، سازمانی و محیطی^۱

قبل از اینکه به مدل اصلی پژوهش اشاره شود، به مدل‌های مرتبط با زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر اشاره شده است. تئوری اقدام منطقی (TRA) که طبق این مدل افراد به طور منطقی عمل می‌کنند. در واقع این تئوری، بر این فرض استوار است که افراد همواره با محاسبه و ارزیابی باورهای رفتاری مرتبط با فرایند شکل‌گیری نگرش خود نسبت به آن رفتار، به صورت منطقی و مستدل تصمیم‌گیری می‌کنند. تئوری رفتار برنامه‌ریزی‌شده (TPB)، این تئوری در تلاش برای توضیح رفتار افراد از طریق پرداختن به عوامل خارج از کنترل فرد که ممکن است روی قصد و نیت و رفتار او تاثیر گذارند، ارایه نمود. تئوری رفتار برنامه‌ریزی‌شده (TPB) بسیار شبیه تئوری اقدام منطقی (TRA) است و صرفاً عامل کنترل رفتاری درک شده به آن اضافه شده است (ابوحمره و همکاران، ۱۳۹۹).

چارچوب نظری این^۲ پژوهش برگرفته از نظریات هندرسون و همکاران (۲۰۱۲) میباشد که از جامعیت نسبی برخوردار هستند. در هر صورت اثر روزافزون تکنولوژی در همه ابعاد حسابداری از طرفی، در اکثر تحقیقات حسابداری مورد توجه قرار نمی‌گیرد، ساوتن (۲۰۰۰)، لیکن شایان ذکر است تعداد محدود و کم مطالعات تجربی در رابطه با پذیرش و دریافت سامانه‌های گزارشگری مالی، جایگزین با بروز و پیدایی زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر فزونی یافته است لیکن همواره خلا وجود تحقیقات حسابداری در رابطه با آثار وسیع فن آوری در حیطه‌های مالیات به ویژه پذیرش یک سامانه‌ی گزارشگری مالیاتی، جایگزین به میزان زیادی محسوس و قابل درک است که این تحقیق به این مهم پرداخته می‌شود.

همچنین محققان بی شماری مانند تروشانی و راثو (۲۰۰۷)، دولین و تروشانی (۲۰۰۷)، ماندیلاس و همکاران (۲۰۰۹)، موسا (۲۰۱۱)، ازم و تیلور (۲۰۱۱)، هندرسون و همکاران (۲۰۱۲) و دیوید (۲۰۱۶)، ابوحزمه و همکاران (۱۳۹۸)، یوب و همکاران (۲۰۲۳)، سندز (۲۰۲۳) و پیله ورد (۱۴۰۱) از مدل سه بخشی تکنولوژی سازمانی و محیطی به منظور توضیح شیوه پذیرش فن آوری جدید و مطالعه امکان سنجی آن در سطوح سازمان بهره گیری نموده اند که این امر بیانگر اعتبار بالای این شیوه در سطح سازمانی می باشد، از این روی در این تحقیق هم از این شیوه به منظور امکان سنجی و در انتها پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر در عرصه سازمان امور مالیاتی کشور بکارگرفته شده است. شیوه سه بخشی فن آوری سازمانی و محیطی یک قالب مفهومی جامع به منظور بررسی و مطالعه پذیرش سازمانی ارائه می کند. بر این اساس، عوامل اثرگذار بر امکان استفاده و بکارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر در سازمان هدف با بکارگیری از شیوه سه بخشی فن آوری سازمانی و محیطی که محتوی اصلی ترین عوامل تاثیرگذار بر روی پذیرش و دریافت زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر در سطح سازمان میباشد

استفاده از نوآوری ترکیبی از اثرات کشش و فشار می باشد سندز (۲۰۲۳)، بهره گیری از نوآوری غامض و پیچیده و وابسته به محیط بکار گرفته می باشد. مطالعه و بررسی ادبیات موضوعی نشان دهنده آن است که پژوهشگران عامل های محیطی سازمانی فناوری و آگاهی را از اصلی ترین عامل های موفقیت در پیاده سازی زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر می شناسند. زمینه محیطی از جمله حوزه هایی می باشد که سازمانهای اجرا کننده در آنها به کسب و کار مشغول می باشند. عوامل سازمانی از جمله خصوصیات است مانند کیفیت و دسترس به نیروی انسانی، آماده بودن منابع مالی و ساختارهای مدیریتی می باشد و برخی از اصلی ترین پیرامترهای عامل فناوری مانند: مزیت ها و هزینه های ادراکی از بکارگیری، عوامل محیطی، همچنین مشکلات و معضلات یکپارچگی در سازمان، سازمانی و عوامل در ارتباط با فناوری را در تصمیم پذیرش نوآوری مهم و موثر می دانند. عامل های سه گانه محیطی سازمانی و فناوری در پژوهش های سندز (۲۰۲۳) و لی و همکاران (۲۰۲۰) در مورد بکارگیری نوآوری زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر مورد مطالعه و تایید واقع گردیده است. در انتها پژوهش های مرتبط با امکان سنجی پذیرش زبان گزارشگری تجاری در پژوهش های اخیر را در جدول ۲، مورد بررسی قرار دادیم.

امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر: دیدگاه کارکنان مالی/۴۱

جدول ۲- پیشینه پژوهش در داخل و خارج کشور

ردیف	نویسندگان	عنوان پژوهش	نتایج پژوهش
۱	ویرستا و همکاران (۲۰۲۳)	تأثیر زبان گزارش دهی تجاری توسعه پذیر بر مدیریت سود: شواهد تجربی از یک کشور در حال ظهور	چهار یافته در این مطالعه به شرح زیر فهرست شده است. اول، نتیجه شگفت‌انگیز این است که مدیریت سود تعهدی پس از پذیرش زبان گزارش دهی تجاری توسعه پذیر افزایش می‌یابد. دوم، پس از پذیرش زبان گزارش دهی تجاری توسعه پذیر، مدیریت سود واقعی افزایش یافت. سوم، نتایج مطالعه ثابت می‌کند که استفاده از حساسیران ۴ بزرگ، افزایش مدیریت سود واقعی را پس از پذیرش زبان گزارش دهی تجاری توسعه پذیر تضعیف می‌کند. در نهایت، این مطالعه نشان می‌دهد که پس از پذیرش زبان گزارش دهی تجاری توسعه پذیر، معلوم می‌شود که مدیریت سود تعهدی و واقعی افزایش یافته است.
۲	سندز (۲۰۲۳)	پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر طبقه بندی نادرست اقلام صورت سود و زیان را حذف می‌کند؟	این مطالعه نشان داد که گزارش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر منجر به کاهش کیفیت گزارشگری مالی می‌شود زیرا شرکت‌ها تمایل بیشتری به طبقه بندی اشتباه اقلام صورت سود و زیان به عنوان مکانیزم مدیریت سود دارند.
۳	یوب و همکاران (۲۰۲۳)	ادغام مدل پذیرش فناوری با انتشار نظریه نوآوری: بررسی تجربی رفتار استفاده از سیستم گزارش دهی تجاری مالزی مبتنی بر زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر	یافته‌ها نشان می‌دهد که قصد کاربر تأثیر قابل توجهی بر رفتار استفاده از سیستم گزارش دهی کسب و کار مالزی دارد. سودمندی درک شده، سهولت استفاده درک شده و هزینه بر قصد کاربران برای استفاده تأثیر دارد، در حالی که نگرش و سازگاری تأثیری ندارد. تنها سهولت درک شده تأثیر قابل توجهی بر نگرش کاربر دارد. برای سودمندی درک شده، هزینه و سازگاری تأثیر قابل توجهی دارد اما سهولت استفاده درک نشده است.
۴	چن و همکاران (۲۰۲۱)	هزینه‌های پردازش اطلاعات و اجتناب از مالیات شرکتی: شواهدی از دستورات زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر	ما دریافته‌ایم که اتخاذ زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر منجر به کاهش قابل توجه اجتناب مالیاتی می‌شود. ما همچنین دریافته‌ایم که رابطه منفی بین گزارش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر و اجتناب مالیاتی برای شرکت‌هایی که تحت نظارت شدید هستند، وجود دارد. کمتر برجسته است. به طور کلی، نتایج ما نشان می‌دهد که گزارش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر، انگیزه‌های مدیریتی برای مشارکت در رفتار اجتناب از مالیات را کاهش می‌دهد.
۵	لی و همکاران (۲۰۲۰)	تأثیر پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر بر تعصب محلی: شواهدی از پرونده‌های اجباری ایالات متحده	ما همچنین دریافته‌ایم که بازده سهام برتر مؤسسات در سرمایه‌گذاری‌های سهام نزدیک جغرافیایی پس از دستور زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر به طور قابل توجهی کاهش می‌یابد. کاهش مشاهده شده در تعصب محلی سرمایه‌گذاران نهادی در شرکت‌های ایالات متحده پس از دستور زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر در محیط بین‌المللی نیز اعمال می‌شود. به طور کلی، یافته‌های ما از ادعای تنظیم‌کننده‌ها حمایت می‌کند که پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر زمینه‌سازی بین سرمایه‌گذاران محلی و غیر محلی را افزایش می‌دهد.
۶	بی و واساریلار (۲۰۲۰)	کلان داده‌ها و تجارت الگوریتمی در برابر گزارش دوره‌ای و دارایی مشهود: نیاز به زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر کاربر	زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر کاربر، انواع داده‌های مربوط به یک کسب و کار، از جمله داده‌های داخلی شرکت و داده‌های منبع برون‌زا را با هم ترکیب می‌کند. هر قطعه داده بر اساس دیدگاه مبتنی بر منبع به یک منبع شرکت اختصاص داده می‌شود.
۷	شعائری (۱۴۰۲)	بررسی زبان توسعه پذیر گزارشگری مالی	نتیجه‌های تحقیقات، فرضیه‌های تحقیق را تأیید می‌کند و بیانگر آن است که در محیط XBRL زمان و هزینه حسابرسی به صورت مستمر، کم شده، کیفیت و دقت حسابرسی مستمر، فزونی یافته است. بهره‌گیری از مدل زبان گزارشگری مالی توسعه پذیر در حسابرسی مستمر، موجب شده تا سهولت استخراج و نیز تجزیه و تحلیل داده‌ها و افزایش شتاب و سرعت فرآیند‌های اجرای حسابرسی مستمر می‌شود.
۸	بیله ورد (۱۴۰۱)	بررسی تأثیر استفاده از XBRL به عنوان تسهیل در گزارشات مالی خارجی	این مهم کمک به ایجاد دانش در رابطه با استراتژی‌های مختلف موارد اجرایی زبان گزارش دهی بازرگانی توسعه پذیر می‌باشد و این دانش زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که تصمیمات سرمایه‌گذاری در فرآیندهای اطلاعاتی حسابداری اتخاذ شود. بنابراین در این مطالعه به بررسی استفاده از زبان گزارش دهی بازرگانی توسعه پذیر به عنوان تسهیل در گزارشات مالی خارجی پرداخته شده است.
۹	کریمی (۱۴۰۱)	وضعیت یکپارچه‌سازی سیستم گزارشگری مالی در ایران	از این مقاله نتیجه‌گیری می‌شود که رسیدن به یک سامانه یکپارچه گزارشگری مالی به منظور حضور در بازارهای جهانی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی ضرورت بسیار اجتناب ناپذیری می‌باشد و استفاده از گزارشگری مالی تحت وب به ویژه زبان گزارشگری کسب و کار توسعه پذیر گام مهمی در این زمینه می‌باشد.

سوال‌های پژوهش

هدف غایی و اصلی پژوهش پیش روی بررسی و مطالعه امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر در شرکت‌های هلدینگ است به همین منظور، پس از شناسایی عوامل موثر بر امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر در جست و جوی پاسخ به سوالات زیر می‌باشد.

- ۱- ادراک کارکنان مالی هلدینگ پاسارگاد از امکان بکارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر در بعد فن‌آوری چگونه است؟
- ۲- ادراک کارکنان مالی هلدینگ پاسارگاد از امکان بکارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر در بعد سازمانی چگونه است؟
- ۳- ادراک کارکنان مالی هلدینگ پاسارگاد از امکان بکارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر در بعد محیطی چگونه است؟

۳- روش‌شناسی

پژوهش پیش روی از جهت هدف کاربردی و از حیث روش توسعه‌ای است که به صورت آمیخته (کتابخانه‌ای- کمی) انجام شده است. در بخش کیفی از روش پنج مرحله‌ای فراترکیب سندلوسکی، باروسو و ویلز (۲۰۰۳) به منظور شناسایی سازه‌های بررسی امکان پذیرفتن گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری استفاده شد. در بخش کتابخانه‌ای، جامعه پژوهش را پایگاه‌های داده مجلات معتبر بین‌المللی و تمامی پژوهش‌های انجام گرفته در این حوزه تشکیل داده است که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند ملاک‌مدار از میان آنها نمونه‌گیری به عمل آمد. براین اساس محققان با انتخاب موارد غنی از اطلاعات که بیش کاملاً نسبت به موضوع پژوهش فراهم می‌آوردند به این مهم دست می‌یابند به این ترتیب در پژوهش حاضر، نمونه‌ها بر اساس معیارهای مربوط به سؤال پژوهش انتخاب شدند جستجوی پژوهش‌های قبلی در رابطه با امکان سنجی زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر تا جایی ادامه یافت که عوامل استخراج شده از مطالعات قبلی تکراری شدند. لازم به ذکر است پژوهش‌هایی که تحت عنوان منابع مورد استفاده قرار گرفته‌اند، انتشار یافته طی دو دهه اخیر هستند، یعنی بازه زمانی که اینترنت به عنوان یک عامل ارتباطی مهم در سازمانها مطرح گردید؛ در نهایت به منظور تعیین قابلیت اعتماد داده‌های پژوهش از راهبرد توافق درون موضوعی دو کدگذار استفاده شد. شایان ذکر است در بخش کمی، برای تایید مراحل و گام‌های امکان‌سنجی زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر از تکنیک دلفی فازی استفاده شده است. زمانی که بخواهیم درباره اتفاق نظر یک جمع صاحب‌نظر درباره موضوعی خاصی به بررسی بپردازیم، از روش دلفی استفاده می‌شود. برای این منظور اولین قدم آن است که مجموعه‌ای از سوالات یا گویه‌هایی درباره مسایل را از ادبیات موضوع تهیه نموده و آن را برای تمامی اعضای «پانل دلفی» ارسال نماییم و از آنان می‌خواهیم که درجه اهمیت آن گویه‌ها را مشخص کنند (سرمد و همکاران، ۱۳۹۵). در جامعه آماری تحقیق پیش روی ۴۰ نفر از کارشناسان مالی شرکت‌های هلدینگ پاسارگاد که از تحصیلات دانشگاهی و آکادمیک برخوردار هستند، استفاده شده است. برای تعیین حجم نمونه در مرحله اعتبارسنجی مدل از فرمول کوکران و نمونه‌گیری دو مرحله‌ای (خوشه‌ای-تصادفی) بکار گرفته ایم. در بررسی و مطالعه آمار توصیفی، متغیرها و پارامترهای جمعیت‌شناختی ۴۰

خبره ایرانی در پنج متغیر جنسیت، مدرک تحصیلی، سن، سابقه علمی و اجرایی به شرح جدول (۳) نشان داده شده است.

جدول ۳- ویژگی‌ها و متغیرهای جمعیت‌شناختی کارشناسان مالی در شرکتهای هلدینگ

عنوان	جنسیت	مدرک تحصیلی	سن	سابقه اجرایی و علمی
مرد	زن	فوق لیسانس	دکتری	بین ۲۸ تا ۴۰
۲۵	۱۵	۳۱	۹	۲۴
۶۲,۵	۳۷,۵	۷۷,۵	۲۲,۵	۴۰
بین ۵ تا ۱۱ سال	بین ۱۰ تا ۲۰ سال	۵ سال	< ۴۱	۲۱
۲۵	۳۵	۱۲,۵	۶۰	۵۲,۵

برای سنجش روایی از طریق اخذ نظرات کارشناسان مالی با تکنیک دلفی فازی و برای سنجش پایایی این پژوهش، از راهبرد «بازخورد مشارکت‌کننده» استفاده شده که طی آن، تفسیر گفته‌های مشارکت‌کنندگان و نتایج حاصل از تحلیل آن‌ها و همچنین مدل نهایی بدست آمده از تحلیل تمامی مصاحبه‌ها به مشارکت‌کنندگان عرضه شد و موارد بددکتر شده، تعیین و اصلاح شد.

۴- یافته‌ها

مراحل پژوهش متاسنتر، در راستای هدف پژوهش و تحقیق که بررسی و مطالعه امکان پذیرفتن گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری در شرکتهای هلدینگ در شهر تهران می‌باشد، مراحل متاسنتر به شرح زیر انجام شده است.

مرحله اول: تنظیم سوال پژوهش

در این پژوهش، بررسی امکان پذیرفتن گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری در هلدینگ پاسارگاد در شهر تهران مورد مطالعه قرار گرفته است. این مقوله از طریق پاسخگویی به سؤالات جدول ۴ حاصل شده است.

جدول ۴- سؤالات پژوهش

شاخص‌ها	سوال‌های پژوهش	پاسخ‌ها
چه چیزی (what)	شاخص‌های بررسی امکان پذیرفتن گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری کدامند؟	شناسایی عوامل از طریق پیشینه پژوهش
جامعه مورد مطالعه (who)	جامعه مورد مطالعه برای دستیابی به این عوامل چیست؟	همه پایگاه‌های علمی قابل استناد
محدوده زمانی (when)	عوامل مربوط به چه دوره زمانی بررسی و جستجو شدند؟	از سال ۲۰۰۲ تا سال ۲۰۲۳

مرحله دوم: بررسی نظام‌مند متون

در نتیجه جستجو و بررسی با استفاده از واژه‌های کلیدی موردنظر ۴۵ مقاله و پایان‌نامه مرتبط با واژه‌ها یافت شد. به منظور دستیابی به اشباع نظری همه پژوهش‌های منتشر شده از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۲۳ میلادی بررسی شدند.

مرحله سوم: جستجو و انتخاب پژوهش‌های مناسب

در این مرحله از تحقیق برای رسیدن به اهداف تعیین شده و گزینش منابع مرتبط با پژوهش، ۹۶ پژوهش به دست آمده در مراحل قبلی چندین بار مورد بازبینی قرار گرفت. بخشی از مطالعات به دلیل عنوان (۳۵)، چکیده (۱۰)، محتوای غیرمرتبط (۶) حذف شدند و در نهایت ۴۵ مطالعه جهت استخراج بررسی امکان پذیرفتن گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری باقی ماندند. در میان این مطالعات ۱۵ پایان‌نامه و ۳۰ مقاله وجود داشت.

مرحله چهارم: استخراج اطلاعات متون منتخب

به این منظور محتوای ۴۵ مقاله و پایان‌نامه انتخابی بررسی شد و فاکتورهایی که به عنوان شاخص‌های بررسی امکان پذیرفتن گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری شناخته شده‌ان، مورد بررسی قرار گرفت.

مرحله پنجم: تجزیه، تحلیل و ترکیب

در این پژوهش ابتدا تمام عوامل استخراج شده از مطالعات پیشین به عنوان کد در نظر گرفته شد، سپس به صورت مفهومی هر یک از کدها، دسته بندی شدند. در نهایت بر اساس تحلیل صورت گرفته به کمک روش تحلیل محتوا بر روی ۴۵ مطالعه انتخاب شده در مجموع ۳ مقوله و ۲۵ مضمون اولیه برای بررسی امکان پذیرفتن گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری یافت شد. در جدول ۵، ۶ و ۷ کدهای نهایی استخراج شده مرتبط با مقوله و مفهوم، نشان داده شده‌اند. در این قسمت، به تشریح مقوله‌ها پرداخته می‌شود.

منظر فنی

تصور از ویژگی‌های یک نوآوری می‌تواند بر بکارگیری آن مؤثر باشد. در نتیجه، خصوصیت‌های مختلفی که تأثیری بزرگ بر استفاده از نوآوری دارند من جمله مزایای نسبی در برابر هزینه‌های بکارگیری، قابلیت تطبیق و پیچیدگی با سازمان پیاده ساز این برنامه و مقدار قابل رویت نتایج نوآوری است. تکنولوژی‌ها می‌توانند از راه مزیت‌های همچون ارتقاء خدمات، کیفیت و قابلیت اطمینان و کارایی مزیت رقابتی ایجاد نمایند. شناخت مزایای یک نوآوری ویژه از پیش شرط‌های استفاده از آن به حساب می‌آید. از مسیرهایی هزینه‌های راه اندازی و بکارگیری و نیز مسائل فنی و پیچیدگی‌های نوآورانه مانند خصوصیت‌های غیر جذاب و بازدارنده نوآوری می‌باشند سیمپسون و دوچرتی اعتقاد دارند که یکپارچگی میان برنامه‌های کاربردی در ارتباط با نوآوری جدید و سیستم‌های گذشته به سادگی و بدون مقاومت حاصل نمی‌شود. تجمع برداشت‌های منفی و مثبت بسته به نوآوری میزان آمادگی آن سازمان را در راستای استفاده از یک نوآوری به خصوص تعیین می‌کند که به اندازه آن سازمان و نوع آن صنعت وابسته می‌باشد (سلیمانی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۱۱). ادراک از خصوصیت

های یک نوآوری می‌تواند بر بکارگیری آن مؤثر باشد. برخی از مهمترین و اصلی ترین متغیرهای عامل فناوری را می‌توانیم، مزایا و هزینه های ادراک از بکارگیری مشکلات یکپارچگی نوآوری در سازمان، خصوصیت های نوآوری از جمله مزیت های نسبی در مقابل هزینه های بکارگیری پیچیدگی و قابلیت تطبیق با سازمان اجرا کننده و میزان قابل مشاهده بودن نتایج نوآوری است. از طریق مزیت هایی همچون کارایی، قابلیت اطمینان، ارتقا کیفیت و خدمات مزیت رقابتی ویژه ای را فناوری های می‌توانند ایجاد نماید. شناخت و آگاهی از مزیت های یک نوآوری از ویژه پیش شرط های بکارگیری آن محسوب میشود از طرفی هزینه های بکارگیری و راه اندازی، پیچیدگی های نوآورانه و مشکلات فنی و تخصصی از ویژگی های بازدارنده ای است که محتمل است سازمان ها به سوی یک نوآوری هستند گام بردارند (کرمی و همکاران، ۱۳۹۷: ۶۰). یکپارچگی مابین برنامه های کاربردی در ارتباط با نوآوری و سیستم های پیشین، به آسانی و بدون اینکه مقاومت انجام شود محقق نمی‌گردد. از این روی مجموع ادراک مثبت و ادراک منفی نسبت به نوآوری تازه، میزان آمادگی و پذیرش سازمان را در راستای بکارگیری و بهره مندی حداکثری از یک نوآوری خاص تعیین کننده می باشد که می‌توانیم اذعان نماییم که بر اندازه سازمان و نوع صنعت وابسته می باشد. در جدول ۵، سازه های شناسایی شده برای بعد فن آوری برای امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری توسعه پذیر تجاری بر اساس روش متاستنتز به صورت خلاصه آورده شده است.

جدول ۵- سازه های شناسایی شده بعد فن آوری برای امکان-سنجی پذیرش زبان گزارشگری توسعه پذیر تجاری

سازه های شناسایی شده

به دلیل افزایش کیفیت گزارشگری و نظارت مالی هلدینگ، از مزیت نسبی برخوردار است.
فرآیندی نسبتاً ساده و بدون پیچیدگی در سازمان هلدینگها است.
مطابق با نیازهای استفاده کنندگان و به خصوص مدیران مالی شرکت هلدینگ و فرعی ها است.
قابل ویرایش و کامال سازگار با انواع نرم افزارها و فن آوریهای موجود در شرکتهای هلدینگ است.
به دلیل سازگاری با طیف گسترده ای از نرم افزارها، موجب دسترسی بهتر و بیشتر به اطلاعات مالی مورد نیاز زیر مجموعه ها می شود.
با فراهم نمودن پشتوانه اطلاعاتی لازم موجب افزایش سطح پاسخگویی شرکتهای فرعی و مدیران هلدینگ می شود.
سازگار با توان تکنولوژی های به کار گرفته شده در شرکتهای هلدینگ است.
با توان واحدهای فن آوری موجود در شرکتهای هلدینگ سازگاری دارد.
از منظر فن آوری، در شرکتهای هلدینگ امکان پذیر است.

منظر سازمانی

عوامل سازمانی نقش به سزایی در پیاده سازی یک نوآوری ایفا می نمایند به صورت نمونه رابطه مثبتی میان دانش کارکنان و گرایش آنها در بکارگیری از نوآوری وجود دارد. می توان گفت دانش از جمله مهارت ها و جهان بینی های مورد نیاز به منظور اجرای موفقیت آمیز فرایند های کاربردی نوآورانه می باشد. نگرش مدیران سازمان نسبت به تکنولوژی ها و همچنین مزیت های ادراکی از اهمیتی به سزایی به منظور استفاده از آنها به شمار می رود. به صورت نمونه مدیرانی که سوپه های ریسک گریزانه در رابطه با نوآوری ها دارند به صورت زیادی محتمل است در بکارگیری نوآوری، نگاه های منفی داشته باشند. از پیامدهای ایجاد

شده این چنین نگرش هایی، کم کاری در تخصیص منابع لازم می باشد. هندرسون و همکاران (۲۰۱۲) بیان کرده اند که محیط سازمانی از جمله خصوصیت هایی مانند کیفیت و نیز در دسترسی به نیروی انسانی، آماده بودن منابع مالی و نیز ساختارهای مدیریتی را شامل می شود. عوامل سازمانی تاثیر به سزایی در پیاده سازی یک نوآوری داشته به صورت نمونه رابطه مثبتی میان تحصیلات کارکنان و گرایش آنها در به استفاده از نوآوری وجود دارد. می توان بیان نمود تحصیلات از جمله مهارت ها، دانش و نیز اعتماد به نفس مورد احتیاج به منظور اجرای موفقیت آمیز برنامه های کاربردی نوآورانه می باشد. بنابر این تحصیلات نه تنها بر پذیرش نوآوری اثر گذار است. حتی بر شتاب و میزان اجرای نوآوری در آن سازمان هم اثر گذار می باشد (دیوید، ۲۰۱۶)، کیفیت نیروی انسانی و میزان تحصیلات کارمندان نگرش های مدیریتی و نیز منابع مادی سازمان به منظور پیاده سازی زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر را به نام عوامل سازمانی، با اهمیت و مؤثر می دانند. در جدول ۶، سازه های شناسایی شده برای بعد سازمانی برای امکان سنجی پذیرش زبان گزارشگری توسعه پذیر بر اساس روش متاستز به صورت خلاصه آورده شده است.

جدول ۶- سازه های شناسایی شده بعد سازمانی برای امکان سنجی پذیرش زبان گزارشگری توسعه پذیر تجاری

سازه های شناسایی شده
سازگارا یا توان فیزیکی و فنی موجود در هلدینگ ها است.
سازگار با فرآیندهای موجود در هلدینگ ها است.
مطابق با تواناییهای مهارتی موجود در هلدینگ ها است.
به دلیل دانش، تخصص و تجربه ی کافی در هلدینگ ها ، امکان پذیر است.
بها و هزینه ی تهیه و تولید گزارشها و نظارت مالی را کم می کند.
با دقت به ملاحظات منفعت- هزینه در هلدینگ های اقتصادی، مقرون به صرفه است.
موجب تحمیل هزینه اندکی برای استقرار، آموزش، اجرا و نگهداری به شرکتهای هلدینگ می شود.
با توجه به ابعاد وسیع و حجم بالای فعالیت هلدینگ ها، بسیار حایز اهمیت است.
سازگار با توانایی های فنی و فیزیکی موجود در هلدینگ ها می باشد.

منظر محیطی

ادبیات موضوعی استفاده از نوآوری چندین عامل محیطی که بر روی تصمیمات اجرای برنامه اثر گذار است را شناسایی می نماید. می توان گفت زمینه محیطی از جمله حوزه هایی می باشد که سازمان های اجرا کننده در آن به کسب و کار مشغول می باشند و شامل رقبا، صنعت، قوانین و روابط با دولت است. عوامل حیاتی به منظور اجرای موفقیت آمیز نوآوری را از جمله قابلیت سازمان ها در پیش بینی و پاسخ دهی به تغییرات بازار و صنعت نیز عنوان کرده اند. بر مبنای اعتقاد آنها فشارهای خارجی مثل رقابت جهانی شدن و همچنین پیشنهادات ارزش مشتری تازه و جدید میتواند بر روی بکارگیری نوآوری تاثیرگذار باشد. دیوید (۲۰۱۶)، چنین نتیجه گرفتند که ابعاد فرهنگی نیز می تواند تاثیری قابل توجه بر روی استفاده از نوآوری داشته باشد. مباحث قانونی از جمله حریم خصوصی و اعتبارسنجی از عامل های دیگری به شمار می روند که از نوآوری های درارتباط با اینترنت نشأت می گیرند. همچنین در جدول ۷، سازه های

شناسایی شده به منظور ابعاد محیطی برای امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری بر مبنای روش متاستنتز به شکل خلاصه آورده شده است.

جدول ۷- سازه‌های شناسایی شده بعد محیطی برای امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری توسعه‌پذیر تجاری

سازه‌های شناسایی شده
با توجه به فشار سازمانهای نظارتی بیرونی از طریق قوانین و مقررات موجود، الزامی به نظر می‌رسد.
به دلیل تاکید و لزوم انجام رسیدگی های مالیاتی طبق قوانین و مقررات در سازمان امور مالیاتی کشور، ضروری به نظر می‌رسد.
به دلیل به کارگیری XBRL توسط سایر سازمانها و نهادهای موازی نظارتی، اجتناب ناپذیر می‌باشد.
با توجه به تمایل شرکت های هلدینگ به پیشرو بودن در استفاده از فن آوری های نوین و کارآمد، ضروری است.
با توجه به نیاز حسابرسان مستقل به تسهیل و تسریع در پردازش اطلاعات مالی انبوه، حیاتی به نظر می‌رسد.
از آنجا که شرکت هلدینگ نیازمند دسترسی سریع به اطلاعات مالی است، ضروری می‌باشد.
با توجه به نیاز شرکت هلدینگ به اطلاعات مالی باکیفیت، بسیار محتمل است.
با توجه به فشار و پاسخ خواهی سهامداران و ذینفعان اطلاعات خارج از سازمان درخصوص نحوه دقت و سرعت اطلاعات، ضروری به نظر می‌رسد.
با توجه به حمایت تامین کنندگان و شرکتهای نرم افزاری، به زودی امکان پذیر است.

گام ششم: بررسی کیفیت

برای کنترل کیفیت تم‌های استخراجی از مقایسه نظر پژوهشگر با دو خبره استفاده شد. زمانی که دو رتبه- دهنده، پاسخ را رتبه‌بندی میکنند، برای ارزیابی میزان توافق بین این دو از شاخص کاپای کوهن استفاده میشود. مقدار این عدد بین صفر تا یک است و هرچقدر به یک نزدیکتر باشد، نشاندهنده توافق بالاتر بین دو پاسخ دهنده میباشد.

گام هفتم: یافته‌های پژوهش (تجزیه و تحلیل کمی داده‌ها از طریق روش دلفی فازی)

ابتدا فهرست شاخص‌ها و مولفه های تایید شده به منظور ورود به پرسشنامه تحقیق انجام می‌گیرد.

جدول ۸- فهرست شاخص‌های تایید شده برای ورود به تحلیل دلفی فازی

نماد شاخص	شاخص	مولفه
C01	برخورداری از مزیت نسبی در افزایش کیفیت گزارشگری و نظارت مالی هلدینگ	عوامل فن‌آوری
C02	فرآیندی نسبتاً ساده و بدون پیچیدگی در سازمان هلدینگها	
C03	مطابق با نیازهای استفاده کنندگان و شرکت هلدینگ و فرعی‌ها	
C04	قابل ویرایش و کاملاً سازگار با انواع نرم افزارها و فن آوریهای	
C05	دسترسی بهتر و بیشتر به اطلاعات مالی مورد نیاز زیر مجموعه ها	
C06	افزایش سطح پاسخگویی شرکتهای فرعی	عوامل سازمانی
C07	سازگار با توان تکنولوژی های به کار گرفته شده در شرکتهای هلدینگ	
C08	سازگاری با توان واحدهای فن آوری موجود در شرکتهای هلدینگ	
C09	امکان پذیری از منظر فن آوری، در شرکتهای هلدینگ	
C10	سازگار با توان فیزیکی و فنی	
C11	سازگار با فرآیندهای موجود	
C12	مطابق با تواناییهای مهارتی	
C13	دانش، تخصص و تجربه ی کافی	
C14	کاهش بها و هزینه ی تهیه و تولید گزارشها و نظارت مالی	
C15	ملاحظات منفعت- هزینه	
C16	تحمیل هزینه اندکی برای استقرار، آموزش، اجرا و نگهداری	

C17	الزام براساس فشار سازمانهای نظارتی بیرونی	
C18	لزوم انجام رسیدگی های مالیاتی	
C19	به کارگیری XBRL توسط سایر سازمانها و نهادهای موازی نظارتی	
C20	پیشرو بودن در استفاده از فن آوری های نوین و کارآمد	
C21	تسهیل و تسریع و دسترسی در پردازش اطلاعات مالی انبوه	عوامل محیطی
C22	نیاز شرکت هلدینگ به اطلاعات مالی باکیفیت	
C23	حمایت تامین کنندگان و شرکتهای نرم افزاری	
C24	ارتباط با انجمن های حرفه ای و تکنولوژی و شرکت در سمینارها و همایش ها گوناگون	
C25	بهبود ارتباطات و افزایش کارایی بازار	

گام اول: شناسایی طیف مناسب برای فازی سازی عبارات کلامی

یک استنباط فازی را می توان مجموعه ای از یک سیستم ورودیهای فازی قواعد فازی و خروجی با خروجی های فازی دانست که میتواند داده های اولیه را به صورت دقیق با قطبی پذیرد و خروجی نهایی را نیز به صورت اعداد دقیق و غیر فازی ارائه دهد (قاسمی، ۱۳۹۲: ۱۵۱). زمانی که بخواهیم درباره اتفاق نظر یک جمع صاحب نظر درباره موضوعی خاصی به بررسی بپردازیم از روش دلفی استفاده می شود. برای این منظور اولین قدم آن است که مجموعه ای از سوالات با گویه هایی درباره مسایل را از ادبیات موضوع تهیه نموده و آن را برای تمامی اعضای پاتل دلفی "ارسال نماییم و از آنان می خواهیم که درجه اهمیت آن گویه ها را مشخص کنند (سرمد و دیگران، ۱۳۹۵: ۲۵۱). به هنگام تحلیل فازی از نوع خاصی از متغیرها نام برده می شود که به آن متغیرهای کلامی با زبانی می گویند.

متغیرهایی که ارزشهای مختلف آن به جای اعداد کلمات هستند و پانل خبرگان فرهنگی ایرانی از طریق متغیرهای کلامی نظیر خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد میزان موافقت خود را ابراز نموده اند. بنابر شرایط تحقیق و نوع دانه های مورد استفاده در نهایت لازم است که فرآیند دلفی فازی که یک سری اعداد فازی مثلثی متقارن هستند به اعداد قطعی که قابل استفاده در تصمیم گیری باشد تبدیل شوند؛ روش هایی که بدین منظور به کار برده می شوند با نام عمومی روش های فازی زدایی خوانده می شود (رحمتی و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۲۱). یکی از روش های پر کاربرد استفاده از فرمول مینکوسکی است که با استفاده از آن اعداد فازی مزبور به اعداد قطعی معادل شده که در جدول ۲ مشاهده می شود. در رابطه زیر m بیان کننده بالاترین درجه عضویت، α بیان کننده حد (مرز) بالا و β بیان کننده حد (مرز) پایین است. در جدول ۹، اعداد فازی قطعی شده با استفاده از فرمول مینکوسکی به شکل زیر محاسبه شده است:

فرمول ۱:

$$+ \frac{\beta - \alpha}{4} X = m$$

جدول ۹- اعداد فازی مثلثی متغیرهای کلامی

متغیرهای کلامی	عدد فازی مثلثی (m, α, β)	عدد فازی قطعی شده (X)
خیلی زیاد	(۱, ۰/۲۵, ۰)	(۰/۹۳۷۵)
زیاد	(۰/۷۵, ۰/۱۵, ۰/۱۵)	۰/۷۵
متوسط	(۰/۵, ۰/۲۵, ۰/۲۵)	۰/۵
کم	(۰/۲۵, ۰/۱۵, ۰/۱۵)	۰/۲۵
خیلی کم	(۰, ۰, ۰/۲۵)	۰/۰۶۲۵

در نخستین مرحله نظر سنجی مدل فرایندی همراه با شرح مراحل و گام‌ها به اعضای گروه خبره ارسال گردیده و میزان موافقت آنها با هر کدام از مراحل و گام‌ها و ترتیب قرارگیری آنها در مدل احمد شده و نقطه نظرات پیشنهادی و اصلاحی آنها جمع بندی شده است با توجه به گزینه های پیشنهادی و متغیرهای کلامی تعریف شده در پرسشنامه، نتایج حاصل از بررسی پاسخ‌های ارائه شده در جدول (۵) ارائه گردیده است و میانگین فازی هر کدام از گام‌ها با توجه به روابط زیر محاسبه شده است :

فرمول ۲:

$$A_i = (a1^{(i)} . a2^{(i)} . a3^{(i)})$$

$$A_i = 1.2.3. n$$

فرمول ۳:

$$A_{ave} = (\frac{1}{n} \sum_i^n = 1 a1^{(i)} . \frac{1}{n} \sum_i^n = 1 a2^{(i)} . \frac{1}{n} \sum_i^n = 1 a3^{(i)})$$

فرمول ۴ :

$$S (A_{m2} . A_{m1}) = \frac{1}{3} [(am21 + am22 + am23) - (am11 + am12 + am13)]$$

در این رابطه A_i نشان دهنده دیدگاه خبره A_{ave} و نشان دهنده میانگین دیدگاه‌های خبرگان مالی است. نتایج این محاسبات در جدول (۵) زیر آمده است.

گام دوم : تجميع فازی مقادير فازی شده

بعد از انتخاب طیف فازی مطلوب، نظرات خبرگان گرد آوری و به شکل فازی (در قسمت در چهارچوب اعداد مثلث فازی) ثبت شد. در حقیقت در آغاز به فازی‌سازی نگرش پنل خبرگان ویژه هر شاخص تحقیق پرداخته شد، بعد از آن با بهره گیری از شیوه میانگین فازی، به گردآوری نظرات خبرگان پرداخته ایم که نتیجه های مربوط به هر کدام از شاخصها در چهارچوب یک مقدار مثلث فازی به شرح زیر آمده است:

گام سوم: فازی زدایی مقادیر فازی شده

در گام سوم، بعد از تجمیع فازی دیدگاه خبرگان، با بکارگیری روش مرکز سطح، به مرحله به فازی زدایی مقادیر حاصله ویژه هر کدام از شاخص ها انجام شده است. نتایج بدست آمده از فازی زدایی و مشخص نمودن میزان قطعی هر شاخص در جدول شماره ۶ معرفی نموده ایم.

گام چهارم: انتخاب آستانه تحمل و غربال شاخصهای اثرگذار

بعد از فازی زدایی و مشخص نمودن مقادیر قطعی ویژه هر شاخص، به جهت غربال شاخص-های اثرگذار می بایست یک آستانه تحمل لحاظ نمود. در این تحقیق، با دقت به نوع تحقیق و همچنین به تبعیت از تحقیقات پیشین (حبیبی و همکاران، ۱۳۹۳)، آستانه تحمل ۰,۷ لحاظ می نماییم. چنانچه میزان قطعی بدست آمده از فازی زدایی دیدگاه تجمیع شده خبرگان، بیشتر از آستانه تحمل ۰,۷ باشد، شاخص مدنظر به نام شاخص اثرگذار مورد تایید و در غیر اینصورت رد میشود (وو و فانگ، ۲۰۱۱).

جدول ۱۰- خبرگان مالی حاصل از نظرسنجی راند نخست

گام ها	میانگین فازی مثلثی (m, α, β)		میانگین فازی زدایی شده (X)	
<i>امکان پذیری به کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر (XBRL) از بعد فن آوری</i>				
۱	۰/۱۶	۰/۸	۰/۷۹	برخورداری از مزیت نسبی در افزایش کیفیت گزارشگری و نظارت مالی هلدینگ
۲	۰/۱۳	۰/۷۲	۰/۷۱	فرآیندی نسبتاً ساده و بدون پیچیدگی در سازمان هلدینگها
۳	۰/۰۳	۰/۹۴	۰/۹۱	مطابق با نیازهای استفاده کنندگان و شرکت هلدینگ و فرعی ها
۴	۰/۰۹	۰/۸	۰/۷۹	قابل ویرایش و کاملاً سازگار با انواع نرم افزارها و فن آوریهای
۵	۰/۱۳	۰/۶۶	۰/۶۵	دسترسی بهتر و بیشتر به اطلاعات مالی مورد نیاز زیر مجموعه ها
۶	۰/۰۶	۰/۸۴	۰/۸۲	افزایش سطح پاسخگویی شرکتهای فرعی سازگار با توان تکنولوژی های به کار گرفته شده در شرکتهای هلدینگ
۷	۰/۱۱	۰/۶۷	۰/۶۶	سازگاری با توان واحدهای فن آوری موجود در شرکتهای هلدینگ
۸	۰/۱۴	۰/۵۸	۰/۵۸	امکان پذیری از منظر فن آوری، در شرکتهای هلدینگ
<i>امکان پذیری به کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر (XBRL) از بعد سازمانی</i>				
۱۰	۰/۰۷	۰/۸	۰/۷۸	سازگار با توان فیزیکی و فنی
۱۱	۰/۰۶	۰/۸۷	۰/۸۴	سازگار با فرآیندهای موجود
۱۲	۰/۱۰	۰/۷۷	۰/۷۶	مطابق با تواناییهای مهارتی
۱۳	۰/۱۵	۰/۲۹	۰/۲۹	دانش، تخصص و تجربه ی کافی
۱۴	۰/۱۴	۰/۶۶	۰/۶۵	کاهش بها و هزینه ی تهیه و تولید گزارشها و نظارت مالی
۱۵	۰/۰۵	۰/۹۱	۰/۸۸	ملاحظات منفعت- هزینه
۱۶	۰/۰۶	۰/۸۷	۰/۸۵	تحمل هزینه اندکی برای استقرار، آموزش، اجرا و نگهداری
<i>امکان پذیری به کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر (XBRL) از بعد محیطی</i>				
۱۷	۰/۱۸	۰/۴۴	۰/۴۵	الزام براساس فشار سازمانهای نظارتی بیرونی
۱۸	۰/۱۳	۰/۲۱	۰/۷۱	لزوم انجام رسیدگی های مالیاتی
۱۹	۰/۱۲	۰/۷۵	۰/۷۳	به کارگیری XBRL توسط سایر سازمانها و نهادهای موازی نظارتی
۲۰	۰/۱۴	۰/۶۸	۰/۶۶	پیشرو بودن در استفاده از فن آوری های نوین و کارآمد

امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر: دیدگاه کارکنان مالی/۵۱

۰/۶۲	۰/۶۱	۰/۲۱	۰/۱۵	تسهیل و تسریع و دسترسی در پردازش اطلاعات مالی انبوه	۲۱
۰/۷۱	۰/۷۳	۰/۲۱	۰/۱۳	نیاز شرکت هلدینگ به اطلاعات مالی باکیفیت	۲۲
۰/۶۲	۰/۶۳	۰/۲۱	۰/۱۷	حمایت تامین کنندگان و شرکتهای نرم افزاری	۲۳
۰/۴۱	۰/۴۱	۰/۱۷	۰/۱۹	ارتباط با انجمن های حرفه ای و تکنولوژی و شرکت در سمینارها و همایش ها گوناگون	۲۴
۰/۴۸	۰/۴۸	۰/۱۹	۰/۱۹	بهبود ارتباطات و افزایش کارایی بازار	۲۵

در جدول فوق، میانگین فازی مثلثی با استفاده از فرمول (۲) محاسبه شده و سپس با استفاده از فرمول مینکوسکی فازی زدایی شده است. میانگین قطعی بدست آمده نشان‌دهنده شدت موافقت خبرگان مالی با هر کدام از گام‌های مدل فرایندی پژوهش است. در مرحله دوم نظرسنجی، پرسشنامه دوم تهیه گردیده و با توجه تغییرات اعمال شده در گام‌ها، مجدداً به سوالات ارائه شده پاسخ دادند که نتایج شمارش پاسخ‌های ارائه شده در مرحله دوم همچون مرحله اول با استفاده از فرمول‌های شماره ۱، ۲ و ۳ مورد تحلیل قرار گرفته و در جدول ۱۱، ارائه شده است.

جدول ۱۱- میانگین دیدگاه‌های کارشناسان مالی حاصل از نظرسنجی مرحله دوم

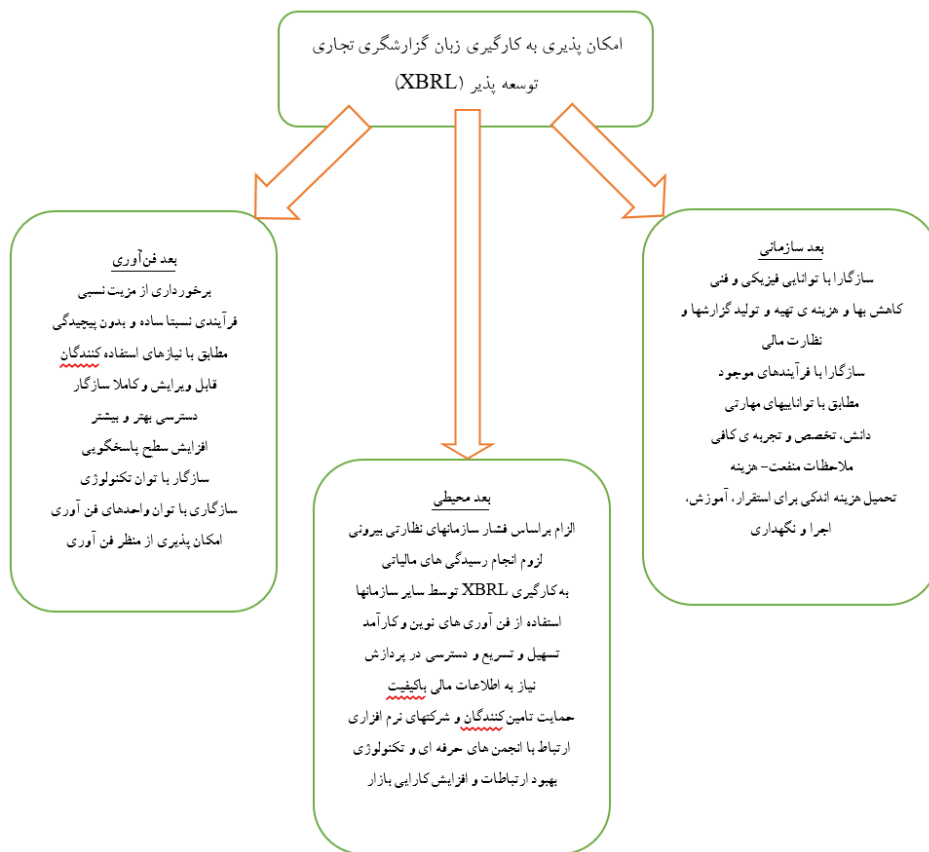
گام ها	میانگین فازی مثلثی (m, α, β)	میانگین فازی زدایی شده (X)
<i>امکان پذیری به کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر (XBRL) از بعد فن/آوری</i>		
۱	۰/۰۴	۰/۱۵
۲	۰/۰۵	۰/۱۵
۳	۰/۰۳	۰/۱۵
۴	۰/۰۸	۰/۱۵
۵	۰/۰۸	۰/۱۵
۶	۰/۰۴	۰/۱۵
۷	۰/۰۵	۰/۱۶
۸	۰/۰۵	۰/۱۵
۹	۰/۰۴	۰/۱۶
<i>امکان پذیری به کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر (XBRL) از بعد سازمانی</i>		
۱۰	۰/۰۳	۰/۱۵
۱۱	۰/۰۴	۰/۱۶
۱۲	۰/۱۰	۰/۱۶
۱۳	۰/۱۳	۰/۰۹
۱۴	۰/۱۴	۰/۱۱
۱۵	۰/۱۲	۰/۱۶
۱۶	۰/۰۳	۰/۱۵
<i>امکان پذیری به کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر (XBRL) از بعد محیطی</i>		
۱۷	۰/۰۳	۰/۱۶
۱۸	۰/۱۳	۰/۰۹
۱۹	۰/۱۲	۰/۱۶
۲۰	۰/۱۴	۰/۱۶
۲۱	۰/۱۴	۰/۱۶
۲۲	۰/۰۵	۰/۱۵
۲۳	۰/۰۸	۰/۱۵
۲۴	۰/۰۹	۰/۱۵
۲۵	۰/۱۰	۰/۱۶

با توجه به فرمول شماره ۴، میزان اختلاف بین مرحله اول و دوم در جدول (۱۲) نمایش داده شده است:

جدول ۱۲- میانگین دیدگاه‌های کارشناسان مالی حاصل از نظرسنجی مرحله دوم

گام‌ها	مرحله اول	مرحله دوم	اختلاف مرحله اول و دوم
<i>امکان پذیری استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر (XBRL) از بعد فن‌آوری</i>			
۱	۰/۷۹	۰/۹۰	۰/۱۱
۲	۰/۷۱	۰/۸۷	۰/۱۶
۳	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۰۱
۴	۰/۷۹	۰/۸۲	۰/۰۳
۵	۰/۶۵	۰/۸۲	۰/۱۷
۶	۰/۸۲	۰/۸۹	۰/۰۷
۷	۰/۶۶	۰/۸۷	۰/۲۱
۸	۰/۵۸	۰/۸۵	۰/۲۷
۹	۰/۸۲	۰/۹۰	۰/۰۸
<i>امکان پذیری استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر (XBRL) از بعد سازمانی</i>			
۱۰	۰/۷۸	۰/۹۱	۰/۱۳
۱۱	۰/۸۴	۰/۹۱	۰/۰۷
۱۲	۰/۷۶	۰/۸۰	۰/۰۴
۱۳	۰/۲۹	۰/۲۱	۰/۰۸
۱۴	۰/۶۵	۰/۶۹	۰/۰۴
۱۵	۰/۸۸	۰/۸۱	۰/۰۷
۱۶	۰/۸۵	۰/۸۹	۰/۰۴
<i>امکان پذیری استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر (XBRL) از بعد محیطی</i>			
۱۷	۰/۴۵	۰/۵۲	۰/۰۷
۱۸	۰/۷۱	۰/۵۱	۰/۲۰
۱۹	۰/۷۳	۰/۷۲	۰/۰۱
۲۰	۰/۶۶	۰/۶۵	۰/۰۱
۲۱	۰/۶۳	۰/۶۵	۰/۰۲
۲۲	۰/۷۱	۰/۷۷	۰/۰۶
۲۳	۰/۶۲	۰/۸۲	۰/۲۱
۲۴	۰/۴۱	۰/۷۹	۰/۰۷
۲۵	۰/۴۸	۰/۵۷	۰/۰۹

با توجه به دیدگاه‌های ارائه شده در مرحله اول و مقایسه آن با نتایج این مرحله، در صورتی که اختلاف بین دو مرحله کمتر از حد آستانه خیلی کم (۰/۱) باشد، در این صورت فرایند نظرسنجی متوقف می‌شود. همان گونه که جدول فوق نشان می‌دهد در گام‌های کمتر از (۰/۱)، اعضای خبره به وحدت نظر رسیده و میزان اختلاف نظر در مراحل اول و دوم کمتر از حد آستانه خیلی کم (۰/۱) بوده، بنابراین نظرسنجی در خصوص گام‌های فوق متوقف گردید. مدل امکان‌سنجی زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر از دیدگاه کارکنان مالی به شکل نمودار ۱ نشان داده شده است. این مدل ابزاری مفهومی است که شامل مجموعه‌ای از مراحل و گام‌ها و ارتباط آنها بوده و منطق هلدینگ‌های مالی جهت امکان‌سنجی زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر را نشان می‌دهد.

نمودار ۱- مدل امکان‌سنجی زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر از دیدگاه کارکنان مالی

۵- بحث و نتیجه‌گیری

همواره یکی از مهم‌ترین تصمیم‌گیری و انتخاب‌ها در مدیریت موثر هلدینگ‌ها و شرکت‌های چند کسب و کاره، سازمان‌دهی و طرح‌ریزی ساختار موثر برای آنها بوده است. در حالت ایده‌آل، واحد مرکزی یا شرکت مادر، نقش مهمی در رهبری کسب و کارها برای بهبود و تحول، توانمندسازی شان برای رشد و پشتیبانی از آنها در مواجهه با ریسک‌های مثبت و منفی محیطی دارد، اما بررسی عملکرد هلدینگ‌ها نشان می‌دهد که بسیاری از آنها در دستیابی به این آرزوها موفق نبوده‌اند! به گونه‌ای که عمدتاً از عباراتی مانند «بروکراتیک» یا «ناکارآمد» برای قضاوت درباره ستاد مرکزی هلدینگ‌ها استفاده شده است. اما امروزه شرایط خاص به وجود آمده در محیط کسب و کار، مانند دگرگونی‌های پرتواتر و فزاینده، جهانی شدن اقتصاد و تجارت و مانند آنها، شرکت‌ها را به سمت نیاز به چابکی سوق داده است. بنابراین، اگر قرار است ساختار یک شرکت هلدینگ چابک را طراحی (یا بازطراحی) کنیم، باید به پرسش‌هایی

درباره الگوی سرپرستی شرکت‌ها و کسب‌وکارهای زیرمجموعه، میزان مداخلات عمودی، چگونگی برقراری هماهنگی‌های افقی، مدیریت پویای پرتفوی و رویکرد هلدینگ نسبت به اداره مجموعه دارایی‌ها پاسخ بدهیم. در بعد سازمانی زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، به سازه‌های سازگار با توان فیزیکی و فنی، سازگار با فرآیندهای موجود، مطابق با تواناییهای مهارتی، دانش، تخصص و تجربه کافی، کاهش بها و هزینه‌ی تهیه و تولید گزارشها و نظارت مالی، ملاحظات منفعت- هزینه، تحمیل هزینه اندکی برای استقرار، آموزش، اجرا و نگهداری پرداخته شده است که کاربرد این نرم‌افزار را در شرکتهای هلدینگ پررنگ‌تر می‌کند. نتایج این بعد با نتایج تحقیقات ویرستا و همکاران (۲۰۲۳)، ابوحمزه و همکاران (۱۳۹۸)، سندز (۲۰۲۳)، دیوید (۲۰۱۶) همسو است.

در بعد محیطی، امکان‌سنجی شرکت‌های هلدینگ برای پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، از دیدگاه کارشناسان مالی برابر با الزام براساس فشار سازمانهای نظارتی بیرونی، لزوم انجام رسیدگی‌های مالیاتی، به کارگیری XBRL توسط سایر سازمانها و نهادهای موازی نظارتی، پیشرو بودن در استفاده از فن آوری‌های نوین و کارآمد، تسهیل و تسریع و دسترسی در پردازش اطلاعات مالی انبوه، نیاز شرکت هلدینگ به اطلاعات مالی باکیفیت، حمایت تامین کنندگان و شرکتهای نرم افزاری، ارتباط با انجمن‌های حرفه‌ای و تکنولوژی و شرکت در سمینارها و همایش‌ها گوناگون، بهبود ارتباطات و افزایش کارایی بازار می‌باشد. شرکتهای هلدینگ ممکن است مدیریت دارایی‌های دولت را به دست گیرند که به افزایش بازده مالی به سرمایه‌گذاری دولت در این شرکت‌ها منجر شود؛ همچنین شرکتهای دولتی هلدینگ ممکن است وظیفه نجات شرکتهای زیان‌ده را به عهده داشته باشند که معمولا به دلیل هزینه‌های اجتماعی انحلال آنها مثل بیکاری، برآیندهای منفی خواهد داشت. گاهی نیز هدف آنها به‌طورکلی بازسازی شرکت‌ها و بازگرداندن آنها به سلامت مالی با استفاده از ابزار زبان گردشگری تجاری توسعه‌پذیر امکان پذیر است؛ انتقال یا بازگرداندن بنگاه‌های دولتی به مالکیت خصوصی چه با تجدید ساختار قبلی و چه بدون تجدید ساختار قبلی آنها است؛ در نهایت احتمال دارد، یک گروه هلدینگ دولتی دارای مالکیت نسبی کوچک‌تر ملزم شود که مدیریت سهام دولت را در شرکتهای دولتی تا زمان واگذاری آنها به مالکان خصوصی، به عهده گیرد. این هدفی صریح در برخی از موسسات هلدینگ جدید در اروپای شرقی است. با این حال، این اساسا ترکیبی از عملکردهای مدیریت تبادلی، مدیریت دارایی و بازگرداندن مالکیت خصوصی است. گروه‌های هلدینگ به دنبال انتقال گسترده حقوق مالکیت به عموم مردم، سهام شرکت‌ها را به نمایندگی از مالکان خصوصی مدیریت می‌کنند. نتایج این بعد با نتایج تحقیقات ویرستا و همکاران (۲۰۲۳)، لی و همکاران (۲۰۲۰)، دیوید (۲۰۱۶) همسو است.

در بعد فن‌آوری، شاخص‌های زیر از نظر خبرگان مالی در جهت امکان‌سنجی پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر استخراج شده است، بر خورداری از مزیت نسبی در افزایش کیفیت گزارشگری و نظارت مالی هلدینگ، فرآیندی نسبتاً ساده و بدون پیچیدگی در سازمان هلدینگها، مطابق با نیازهای استفاده‌کنندگان و شرکت هلدینگ و فرعی‌ها، قابل ویرایش و کاملاً سازگار با انواع نرم‌افزارها و فن‌آوریها، دسترسی بهتر و بیشتر به اطلاعات مالی مورد نیاز زیر مجموعه‌ها، افزایش سطح پاسخگویی شرکتهای فرعی، سازگار با توان تکنولوژی‌های به‌کار گرفته شده در شرکتهای هلدینگ، سازگاری با توان واحدهای فن‌آوری موجود در شرکتهای هلدینگ، امکان‌پذیری از منظر فن‌آوری. در سال‌های اخیر رقابتی شدن فضای کسب و کار، کوتاه شدن چرخه عمر و تخصصی شدن فناوریها بسیاری از شرکتها را برای بقا و حفظ جایگاه در فضای کسب و کار وادار به استفاده از نوآوری و خلق ارزش جدید کرده است. از سوی دیگر با توجه به تخصصی شدن حوزه‌های دانشی و توزیع منابع در بین سازمانهای مختلف بسیاری از شرکتها به همکاری با یکدیگر روی می‌آورند به بیان ساده تر شرکتها به منظور دسترسی به منابع مکمل مورد نیاز برای خلق، نوآوری از همکاری با یکدیگر استفاده کنند در این میان دو گروه شرکتهای بزرگ صنعتی شرکت‌های نوپا به واسطه ویژگیها قابلیتها و منابعی که در اختیار دارند تمایل بیشتری به همکاری با یکدیگر دارند. شرکت‌های نوپا از انعطاف‌پذیری برخوردارند و معمولاً از نظر دانشی به روز هستند اما منابع مالی و دسترسی به شبکه‌های توزیع محدودتری دارند در مقابل شرکت‌های بزرگ با وجود دسترسی به منابع مالی و شبکه‌های توزیع انعطاف‌پذیری لازم برای پاسخگویی سریع و به موقع به نیازهای مشتریان را ندارند. شرکتهای هلدینگ، با استناد به بعد فن‌آوری و مبتنی بر کاربرد زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، شرکت‌های هلدینگ مشکل بزرگی سازمان را حل کردند. چون بزرگی سازمان به عنوان عدم تقارن محسوب شده و علیرغم مزایای متعدد همکاری فناورانه نامتقارن برای طرفین، اما سطح این همکاری‌ها معمولاً پایین است. یکی از مهمترین دلایل آن موانع موفق شدن همکاری و چالشهای متعدد در فرآیند همکاری است این چالشها و ریسک موفقیت همکاریهای نامتقارن باعث میشود در بسیاری موارد طرفین همکاری حاضر به همکاری با یکدیگر نباشند. مطالعات مختلفی به بیان برخی از چالشهای همکاری فناورانه نامتقارن بین شرکتهای بزرگ و کوچک پرداخته‌اند. اما اغلب این مطالعات متمرکز بر کشورهای توسعه یافته هستند. مطمئناً ویژگیهای متفاوت بافت کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه بر فرآیند همکاری فناورانه نامتقارن و متعاقب آن چالشهای همکاری بین طرفین تاثیر گذار است. علاوه بر این، بخشی از مطالعات نیز متمرکز بر چالشهای همکاری به صورت عام و بدون توجه به اندازه شرکتهای درگیر در همکاری هستند. این در حالی است که با توجه به ویژگیهای متفاوت این دو گروه از شرکتها انتظار میرود که چالشهای همکاریهای نامتقارن تا

حدی متفاوت از چالشهای همکاریهای متقارن باشند. نتایج این بعد با نتایج تحقیقات ویرستا و همکاران (۲۰۲۳) همسو است.

اصلی ترین خصوصیت های فناوری اطلاعات، شتاب خیلی زیاد در انتقال داده و پردازش اطلاعات، سادگی دسترسی به داده ها امکان مبادله الکترونیک هزینه های کم و کیفیت زیاد انتقال داده ها برده و حسابداری ناگزیر به استفاده و کاربری مطلوب از این فناوری می باشد به بیانی دیگر نقش داده ها در جوامع با پیدایی فناوری اطلاعات اهمیت به سزایی پیدا نموده و تهیه کنندگان اطلاعات به ویژه حسابداران و حسابرسان می بایست پیشرو در بکارگیری از نرم افزارهای موجود باشند و نیز ارائه خدمات مطلوب به جوامع اقتصادی باشند همچنین در غیر این شکل در آینده نزدیک جایگاهی ویژه حرفه حسابداری و حسابرسی نخواهد بود، از این روی حرفه حسابداری و حسابرسی برای همراه شدن با پیشرفت های روز افزون فن آوری اطلاعات و برای پیشگیری از عقب ماندن در این تحولات نوین از می بایست از استاندارد زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر بهره گیری نماید. زبان گزارشگری مالی توسعه پذیر، به عنوان یک سیستم گزارشگری بر پایه برجسب گذاری الکترونیک بوده که به جهت تهیه و تبادل الکترونیک گزارشهای تجاری و بازرگانی در تمام جهان ایجاد گردیده است. از اهداف بنیان گذاران این شیوه فراهم نمودن مجموعه ای استاندارد برای تمامی رویدادهای مالی و مبادلات اقتصادی و هم گرایی بین المللی مبادلات مالی الکترونیک می باشد. با دقت به تحولات بی نظیری که در حیطه فناوری اطلاعات اتفاق افتاده می توان ادعا نمود که تهیه کنندگان اطلاعات می بایست امکانات مطلوب تری را به متقاضیان و استفاده کنندگان اطلاعات مالی ارائه نمایند.

اجرا کردن زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر در کشور هم مانند استقرار حسابرسی سیستم های اطلاعاتی فراهم نمودن شرایط به منظور پیاده سازی استانداردهای بین المللی IFRS و دیگر اموری که مقرر است سالها قبل اجرا گردد به تعویق افتاده و با مسائل و مشکلات فراوانی همراه می باشد از طرفی سایر سیاستهای دولت ایران همچون توسعه بازار سرمایه از راه پیاده سازی اصل ۴۴ قانون اساسی و سعی در راستای جذب سرمایه های خارجی در بازار سرمایه ایران مستلزم یک بازار کارا با سیستم های اطلاع رسانی پرشتاب و سریع، با دقت و قابل اطمینان است. این سیستم گزارشگری به تحقق سیاستهای دولت ایران در امورات تعامل با بازارهای سرمایه جهان و نیز جذب سرمایه گذاران خارجی را محتمل نماید. از این جهت پیشنهاد می شود با دقت به پیشرفت تکنولوژی و لزوم توجه به همگرایی بین المللی در پیاده سازی استانداردها و قوانین، کمیته ای تخصصی تحت نام کمیته راهبردی با همکاری دولت، سازمان ها و نهادهای اقتصادی و جوامع حرفه ای تشکیل و نسبت به مطالعه سریع توسعه و اجرای استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر و سایر اموری که سال ها است مورد توجه قرار نگرفته است و به نوعی فراموش شده است و موجب

شکاف عظیمی در سیستم های گزارشگری شفاف می شود اقدام گردد و از اقدامات پراکنده در سازمان های مختلف به علت عدم حصول نتیجه اقدامات غیر تیمی و هزینه‌های قابل توجه آن جلوگیری گردد. به محققان آتی پیشنهاد می شود که در سازمانهای دارای ساختار غیر متمرکز، مانند بانکها، بیمه ها و شعبات زیر مجموعه، دولت و دستگاههای اجرایی زیرمجموعه، نهادهای نظارتی مانند سازمان برنامه و بودجه و دیوان محاسبات و نهادهای مورد نظارت مالی، امکان‌سنجی زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر را مورد تحقیق و پژوهش قرار دهند.

کتابنامه

ابوحوزه، مینا، و سلیمانی امیری، غلامرضا. (۱۳۹۸). پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر دیدگاه کارکنان سازمان امور مالیاتی کشور. پژوهش های تجربی حسابداری، ۳۸(۳) (پیاپی ۳۱): ۲۰۷-۲۳۱.

احمدی، شیمیا و رحمانی، علی (۱۴۰۲)، چالش‌ها، انگیزه‌ها و فرصت‌های صنعت بورس ایران به جهت گزارشگری پایداری و پایداری رویه‌ها، حسابداری و منافع اجتماعی، ۱۳(۲): ۱۶۸-۱۲۷.

امان‌داد، امید. (۱۳۹۲). ضرورت بکارگیری استاندارد زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر. همایش سراسری حسابداری ایران.

بذرافشان، آمنه و محمودی، مرجان (۱۴۰۲)، بررسی اثر سرریزی ورشکستگی بر کیفیت گزارشگری مالی، حسابداری و منافع اجتماعی، ۱۲(۴): ۵۷-۸۶.

رحمتی زنجان طلب، فرشاد؛ صالحی امیری، سیدرضا؛ رضایی، علی اکبر و زمانی مقدم، افسانه (۱۴۰۱)، طراحی مدل فرایندی سیاست‌گذاری فرهنگی در سازمان‌های فرهنگی ایران، مجله مدیریت فرهنگی، ۱۶(۵۷): ۱۱۷-۱۴۳.

سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس و حجازی، الهه (۱۳۹۵)، روش های تحقیق در علوم رفتاری، تهران، انتشارات آگاه، چاپ یازدهم.

شایسته، هادی؛ صالحی، اله کرم، نصیری، سعید؛ خدامرادی، محمد. (۱۴۰۱)، بررسی نقش تعدیل‌کنندگی عدم تقارن اطلاعاتی بر رابطه بین سیاست‌های تقلیل‌دهنده مالیات و کیفیت سود در شرکتهای پذیرفته‌شده بورس اوراق بهادار تهران، حسابداری و منافع اجتماعی، ۱۲(۱۲): ۱۲۰-۸۹.

شعائری، زهرا، ۱۴۰۲، بررسی زبان توسعه پذیر گزارشگری مالی XBRL، نوزدهمین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، بابل.

<https://civilica.com/doc/1667556>

شمس‌الدینی، کاظم؛ نعمتی، میثم و عسکری شاهم آباد، مهدی، (۱۴۰۱)، ارائه مدلی به منظور توسعه مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها، حسابداری و منافع اجتماعی، ۱۲(۱): ۸۱-۱۰۰.

- عبداللهی، ع.، و یعقوبی رفیع، ک. (۱۳۹۳)، نگاهی جامع به زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر، تهران: انتشارات بورس.
- قاسمی، وحید (۱۳۹۲)، سیستم‌های استنباط فازی و پژوهش‌های اجتماعی، تهران، نشر جامعه-شناسان، چاپ دوم.
- کرمی، غلامرضا؛ مرادی، محمد و توکلی‌زاده، روح‌اله (۱۳۹۷)، تدوین مدل پذیرش و بکارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر در ایران، فصلنامه علمی پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۸(۲۲): ۵۱-۶۵.
- کرمی، مسعود، ۱۴۰۱، وضعیت یکپارچه سازی سیستم گزارشگری مالی در ایران، سومین کنفرانس ملی مدیریت بازرگانی، کارآفرینی و حسابداری ایران، تهران. <https://civilica.com/doc/1557591>
- لطفی، محسن؛ دلشاد، افسانه. (۱۴۰۰)، تبیین نقش ویژگی‌های ارتقاء دهنده کیفیت سود در افزایش محتوای اطلاعاتی قیمت سهام: شواهدی از مدل همزمانی بازده سهام، حسابداری و منافع اجتماعی، ۱۱(۱): ۷۷-۱۰۶.
- مهدوی پيله رود، فاطمه، ۱۴۰۱، بررسی تاثیر استفاده از XBRL به عنوان تسهیل در گزارشات مالی خارجی، ششمین کنفرانس بین المللی مطالعات جهانی در علوم انسانی، مدیریت و کار آفرینی، تهران. <https://civilica.com/doc/1640165>

References

- Abdulahi, A., and Yaqoubi Rafi, K. (2013), a comprehensive look at the expandable business reporting language, Tehran: Bors Publications. (in Persian)
- Abu Hamzeh, Mina, and Soleimani Amiri, Gholamreza. (2018). Adoption of Extensible Business Reporting Language (XBRL): Perspectives of IRS staff. *Experimental Accounting Research*, 8(3 (series 31)), 207-231. SID. <https://sid.ir/paper/241146/fa> (in Persian)
- Ahmadi, Shima and Rahmani, Ali (1402), Challenges, motivations and opportunities of the Iranian stock market industry in order to report sustainability and sustainability of procedures, accounting and social benefits, volume 13, number 2 - serial number 49, page 127-168. (in Persian).
- Bazarafshan, Amina and Mahmoudi, Marjan (1402), Investigating the effect of bankruptcy spillover on the quality of financial reporting, accounting and social benefits, Volume 12, Number 4 - Serial Number 47, Page 57-86. (in Persian)
- David, J. (2016). The Non-Adoption of XBRL by Professional and Government Organisations in New Zealand and its Implications for Stakeholders. Phd thesis.

- Doolin, B., Troshani, I. (2007). Organizational adoption of XBRL. *Electron. Mark.* 17(3), 199–209.
- Guthrie, J. and Parker, L.D. (2016). “Wither the accounting profession, accountants and accounting researchers? Commentary and projections”, *Accounting, Auditing and Accountability Journal.* 29(1), 2-10.
- Henderson, D., Sheetz, S. D., & Trinkle, B. S. (2012). The determinants of inter-organizational and internal in-house adoption of XBRL: A structural equation model. *International Journal of Accounting Information Systems,* 13(2), 109-140.
- Hui Du and Kean Wu (2018) XBRL Mandate and Timeliness of Financial Reporting: Do XBRL Filings Take Longer? *Journal of Emerging Technologies in Accounting: Spring 2018, Vol 15, No. 1,* pp. 57-75.
- Karmi, Gholamreza; Moradi, Mohammad and Tawaklizadeh, Ruholah (2017), Compilation of the model of acceptance and use of expandable business reporting language in Iran, *Quarterly Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge,* Year 8, Number 22, Pages 51-65 . (in Persian)
- Kuo, T. C; Kremer, G. E. O; Phuong, N. T; & Hsu, C. W. (2016). Motivations and barriers for corporate social responsibility reporting: Evidence from the airline industry. *Journal of Air Transport Management,* 57, 184-195.
- Lotfi, Mohsen; Dear, legend. (1400), Explaining the role of characteristics that improve the quality of profit in increasing the information content of stock prices: evidence from the simultaneity model of stock returns, accounting and social benefits, 11(1): 77-106. (in Persian)
- Mahdavi Pilehroud, Fatemeh, 1401, Investigating the impact of using XBRL as a facilitation in foreign financial reports, 6th International Conference on Global Studies in Humanities, Management and Entrepreneurship, Tehran, <https://civilica.com/doc/1640165>. (in Persian)
- Rahmati Zanjantalab, Farshad; Salehi Amiri, Seyed Reza; Rezaei, Ali Akbar and Zamani Moghadam, Afshana (1401), design of cultural policy-making process model in cultural organizations of Iran, *Journal of Cultural Management,* 16th year, number 57, page 117-143. (in Persian)
- Sanad, Z. (2023), "Does XBRL adoption eliminate misclassification of income statement items?", *Journal of Financial Reporting and Accounting,* Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JFRA-03-2023-0147>
- Sandelowski M.; Barroso J., & Voils C. (2007). Using qualitative metasummary to synthesize qualitative and quantitative descriptive findings. *Res Nurs Health,* 30(1), 99-111.
- Sarmad, Venus; Bazargan, Abbas and Hejazi, Elaha (2015), *Research Methods in Behavioral Sciences,* Tehran, Aghaz Publications, 11th edition. (in Persian)
- Shaari, Zahra, (2023), review of XBRL financial reporting extensible language, 19th National Conference on New Approaches in Management,

- Economics and Accounting, Babol, <https://civilica.com/doc/1667556>. (in Persian)
- Tauringana, V. (2020). Sustainability reporting challenges in developing countries: towards management perceptions research evidence-based practices. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 11(2), 194-215.
- Sutton, S. G. (2000). The changing face of accounting in an information technology dominated world. *International Journal of Accounting Information Systems*, 1(1), 1-8.
- Troshani, I., & Rao, S. (2007). Drivers and inhibitors to XBRL adoption: A qualitative approach to build a theory in underresearched areas. *International Journal of E-Business Research(IJEER)*, 3(4), 98-111.
- Mandilas, A., Maditinos, D., Pipiliagkopoulos, M., & Passaportis, A. (2009). A Cross Country Assessment of the Determinants of the XBRL Adoption. Paper presented at the 7th Annual Conference Hellenic Finance and Accounting Association, University of Macedonia, Thessaloniki.
- Azam, S., & Taylor, D. (2011). Adopting standard business reporting(SBR) in Australia: Are CFOs persuaded by technology attributes. *Critical Perspectives on Accounting*. Florida, USA.
- Mousa, R. (2011). E-government adoption process: XBRL adoption in HM revenue and customs and companies house (Doctoral dissertation, University of Birmingham).
- Uyob, R., Ku Bahador, K.M. and Saad, R.A.J. (2023), "Integrating technology acceptance model with diffusion of innovation theory: an empirical investigation of the usage behaviour of XBRL-based Malaysia business reporting system", *Accounting Research Journal*, Vol. 36 No. 4/5, pp. 453-470. <https://doi.org/10.1108/ARJ-02-2023-0063>.
- competent, conductor; Salehi, Elah Karam, Nasiri, Saeed; Khodamoradi, Mohammad. (2022), Investigating the moderating role of information asymmetry on the relationship between tax reduction policies and profit quality in companies listed on the Tehran Stock Exchange, *Accounting and Social Benefits*, 2(12): 89-120.
- Soleimani-Amiri, Gholamreza, Abdulahi, Ali, & Abuhamzeh, Mina. (2017). Feasibility of using expandable commercial reporting language in the country's tax affairs organization. *Empirical studies of financial accounting*, 15(59), 107-133. doi: 10.22054/qjma.2018.9843. (in persian)
- Kamranzadeh, Nahid, Mandage, Mostafa, & Hosseini Moghadam, Mehssa. (2021). The ruling legal system of brotherhood and the responsibility of holding companies in the legal system of Iran and France. *International Legal Research*, 14(53), 381-400. doi: 10.30495/alr.2022.1937657.2139 (in Persian).
- Erwin, I., Giyanti, GH., Kartini, H., Syamsuddin, W., Arifuddin, M. (2021). Determinants of Financial Statement Fraud: Research Fraud Diamond Theory (Empirical Study on Manufacturing Company listed on the Stock Exchange). *Psychology and Education*, 58, 302-308.

- Wagenhofer A., (2003), Economic Consequences of Internet Financial Reporting, *Schmalenbach Business Review*, Vol. 55, pp. 262-279.
- McNamar R.T., (2003), New Technology Can Help Avoid a Second Enron, *Regulation*, vol26, pp. 62.
- Hoffman C., (2006), Financial Reporting Using XBRL, IFRS and US GAAP Edition, *UBMatrix*, pp.1-515.
- Strader T.J., (2007), XBRL Capabilities and Limitations, *The CPA Journal*, 77(12), pp.68.
- Rechtman Y., (2004), Continuous Auditing and XBRL, *The Trusted Professional*, NYSSCPA 7 (8), pp. 1-321.
- Debreceeny R, Gray G. L., Rashman A., (2002), "The determinants of internet Financial reporting", *Journal Account Public Policy*, Vol. 21, PP. 371–394.
- Cormier D., Ledoux M. J., Magnan M., (2009), "The use of We b sites as a disclosure platform for corporate performance", *International Journal of Accounting Information Systems*, Vol. 10, PP. 1– 24.